

Biblioteca Centrală
Regională

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

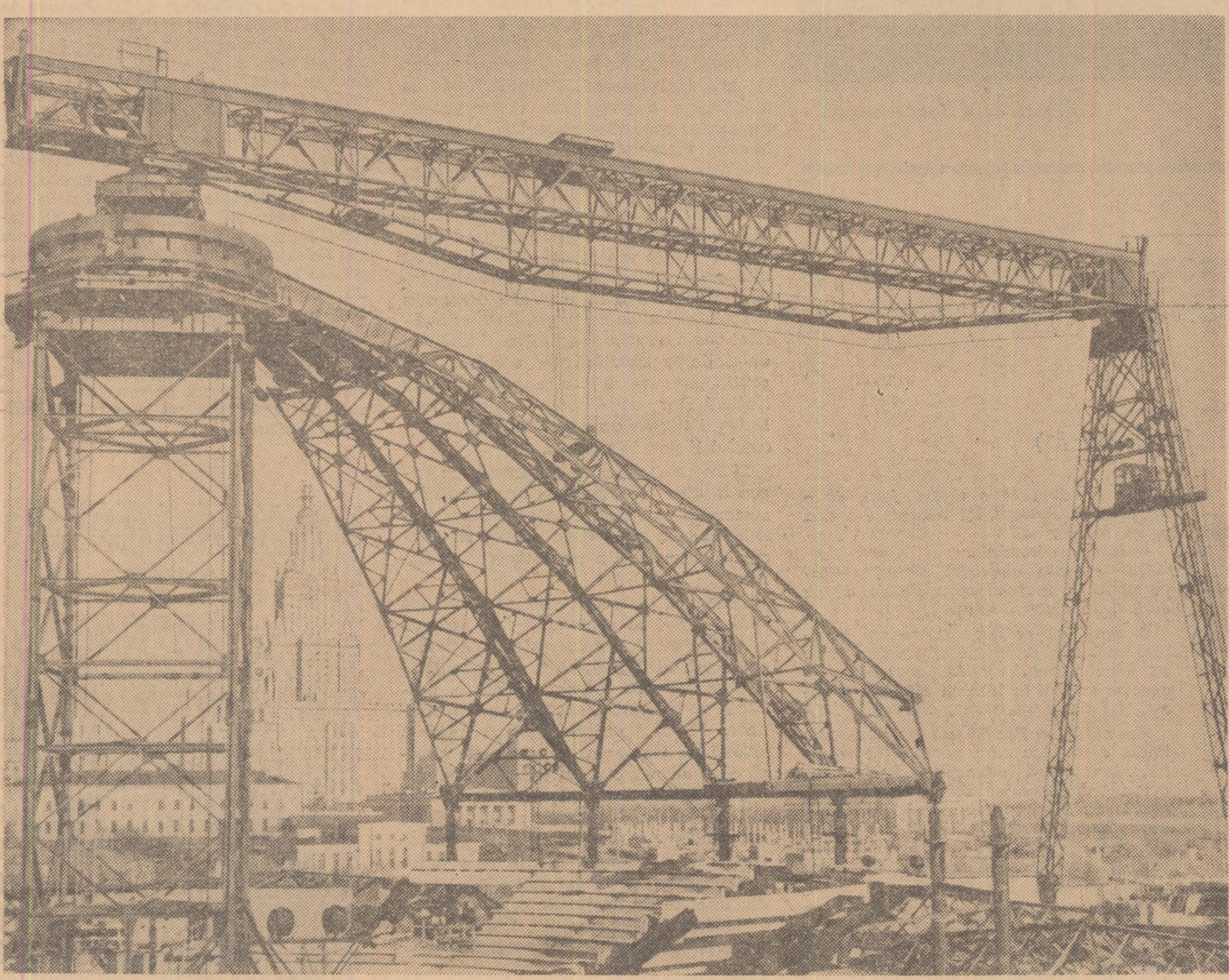
IN ACEST NUMĂR:

- Pe insula de oțel
- Fotograful personal al Lunei
- Un labirint numit memorie...

E plăcut să dansezi după ce ai dat examenul de admitere. Drept care studenții din anul I al Institutului de cultură din Moscova își demonstrează talentul la o seară a „bobocilor”.

RECVIEM PENTRU GIGANȚI

Dantelăria de metal sugerează conturul noului circ (Citiți în pag. III-a: „Patru arene sub o cupolă”).

PAGINA DE UMOR

- Vizita medicală
- Întoarcerea astronautilor

ANUL XXII

46

(1131)

18 noiemb. 1966

12 pagini, 1 leu

Cap de țăran.

Sculptură de B. Sandomirskaja

PROZĂ

Zîna apelor

(Din ciclul „Studii lirice”)

...L-am rugat pe unchiul Simas să ne împrumute barca lui pentru o noapte și iată-ne trăgînd la rame, urcînd pe Neman, după ce am trecut prin fața tunelului de cale ferată și a fabricii de cartonaj. O insulă mare cu nisip fin, pur și alb, unde cresc din abundență coacăza neagră și dudule violete. Se spune că aici se găsește mreană din belșug.

Cînd s-a întunecat, am aruncat undițele, după care am aprins focul. Noaptea de vară sînt scurte. Soarele abia s-a cufundat în apă la capătul unui mal și iată-l că reapare la celălalt capăt...

Ceața dimineții nu s-a risipit de tot și plutește în smocuri albe pe fața strălucitoare a apei. Soarele n-a ieșit încă din apele Nemanului: horbote minuscule de nori roșii îi anunță, doar, apariția, iar cîntăreții înaripați se trezesc, în copaci.

Un plonjon... A trecut un înotător. Zgomotul se îndepărtează. Și în aceeași clipă își fac apariția pe mal, de sub vîlul alb, un moț de păr, un cap, niște umeri...

În razele soarelui ce se ridică pe cer,

zăresc de departe o tînără fată, de o negrită frumusețe. Își răsucește cozile, pe o stîncă.

— Iat-o pe Lorelei...

Dar ciudata apariție, sîrînd și țopăind, o ia la fugă spre căsuța de pe colină, la liziera pădurii.

A doua zi, pe inserat, ne-am reîntors cu barca pe insulă și am revăzut-o pe Lorelei după apusul soarelui. Pe aceeași stîncă, la lumina albastră a lunii, își desfășura cozile, cîntînd.

Am simțit o flăcăvă aprinzîndu-se în inima mea. Așa cum poruncește tradiția, atunci cînd îți lînești o ființă a apelor, trebuie să-ți astupi urechile cu ceară sau să-ți rogi prietenii să te lege de catargul vasului. N-aveam nici o îndoială că această sirenă, naiadă sau ondină, vroia să mă cucerească pentru a mă îneca.

Am pescuit toată noaptea, cu succes. În zori, sirena a apărut din nou pe stîncă. Am apucat pește cel mai mare, am sărit în barcă și am început să vislesc zorit, spre mal.

Frumoasa fiică a apelor, pe stîncă ei, continua să-și împletească lungile sale

cozi ude learcă, fără să-mi dea nici o atenție.

De cum am atins malul, am sărit din barcă.

— Am prins, în noaptea asta, o mreană uriașă. Dacă vrei, ți-o dăruiesc.

— De ce? m-a întrebat ea.

La drept vorbind, nici eu nu știam de ce. Am rămas nemișcat, cu un suris confuz pe buze. Dar în aceeași clipă, pe niște aripi invizibile, surisul meu a zburat tocmai pe buzele ei umede, cu gropițe.

— Ei bine, să văd, spuse ea, întinzîndu-mi mîinile.

Am luat peștele din barcă. În razele soarelui ce se înălța, peștele strălucea ca un bulgăre de aur roșu, aspirînd cu lăcomie aerul, prin urechi.

Am depus lingoul strălucitor pe brațele întinse spre mine.

— Ia-l... pentru prînzul tău.

— Mulțumesc. Să mai vii.

— O să mă întorc!...

Eduardas Miezelaitis

VITRINA

Universul
oamenilor simpli

Puțin cunoscut la noi, Vladimir Lidin este un prozator sovietic cu o activitate îndelungată și stăruitoare, din școala întemeiată de Cehov. Dar influența maestrului pare să fi ajuns la Lidin pe căi mijlocite mai ales de creația lui Bunin. Poate de aceea culorile prozei sale sînt prea stinse, iar viața obișnuită a oamenilor simpli prea cenușie — și asta nu numai în aparență.

Lidin evoluează cu volumul recent apărut în limba română*) într-un univers de oameni cu totul banali: profesori, poștași, agenți de asigurare, ingineri, tipografi etc. Întîmplările sînt și ele obișnuite, reduse adesea la sentimentele de dragoste dintre protagoniști. În acest univers, autorul se războiește amarnic cu timpul, care acoperă, sub o pastă densă, mai ales întîmplările fericite. Eroii lui Lidin s-au bucurat cîndva de o clipă fericită, ce luminează de atunci cu zgîrcenie existența lor și trăiesc liniștiți cu amintirea ei, atunci cînd nu aleargă să o regăsească. Goană zadarnică, pentru că, din clipa trecută, eroul nu află decît cel mult cioburile ei și suferința devine cu atît mai intensă. „Timpul“ este în acest sens o povestire caracteristică, nu numai prin titlul său. Dragostea lui Nikolai Galaktionov pentru Katia Novosilțeva a înflorit numai puține zile. Unitatea lui pleacă pe front la cîteva ore după căsătorie și cînd războiul ia sfîrșit, Galaktionov își caută cu înverșunare iubita ani și ani de zile. Cînd află noua adresă a familiei Galaktionov, îi este dat să constate dispariția Katiei din lumea celor vii. Ea s-a remăritat dar a avut o căsătorie deznădăjduită, de pe urma căreia a rămas un copil, pe care îl crește acum mama Katiei. Dar de dincolo de mormînt, Katia îi trimite un semn de dragoste — copilul îi poartă numele.

Lidin preferă eroii „înzestrați cu aceea intuiție fină, proprie tuturor firilor sincere și cinstite“, cum este Mașa Vasilievna, din povestirea „Olia“, sau Leonti Ivanovici din povestirea „Pădurarul“.

Ceea ce, însă, a reușit să deprindă Lidin la școala cehoviană este arta de a sugera cu finețe durerile și pasiunile omenești, fără insistențe, cu o naturalitate cuceritoare. Cîteva momente, realizate cu măiestrie, merită a fi menționate. Iat-o, de pildă, pe Mașa, rămasă orfană de timpuriu, cu o mamă vitregă ce îi acordă o atenție exagerată, dar lipsită de căldură, întrebînd la ureche cîinele care a tras-o cu sania: „O să mă plimbați mereu, nu-i așa?“ În aceste cîteva cuvinte, rostite cu o deferență coplesitoare, se dezvoltă tragedia unei fete lipsite de copilărie, care a devenit foarte cuminte, foarte ascultătoare, foarte... etc. Cu aceeași discre-

*) Vl. Lidin: „În amurg“, Editura pentru Literatură Universală, 1966.

ție este sugerată dragostea pictoriței pentru Kornilov, din povestirea „Levanti“ sau iubirea lui Ivan Dornindontovici pentru Mașa Letneva, din „Dezghetul“.

Se înțelege că, în acest univers, nimeni nu-și strigă durerea; fiecare și-o trăiește pe a lui, în tăcere, pînă la capăt. Lidin nu ridică altare suferinței, nu are cultul acesteia, dar durerile și tragediile omenești îi înseamnă personajele adînc și pentru totdeauna. S-ar putea spune, cel mult, că durerile sînt suportate cu un fel de nepăsare fatidică și că de cele mai multe ori, oamenii nu-și caută tîmăduirea. De aceea, la terminarea lecturii volumului, ai impresia că scriitorul, spre deosebire de înaintașii săi iluștri, nu știe să zîmbească, în nici un fel, la spectacolul vieții.

P. G.

ISTORIE LITERARĂ

Cehov și ocașii
Sahalinului

Intr-un lung reportaj consacrat Moscovei și semnat de publicistul Claude Roy în săptămînalul parizian „Le Nouvel Observateur“, un loc aparte îl ocupă vizita făcută de autor la locuința lui Cehov — transformată în muzeu — de pe strada Sadovo-Kudrinskaja. Impulsul s-a născut din lectură, în revista „Nedelea“, a unui citat, dintr-o scrisoare a marelui prozator și dramaturg. Referindu-se la celebrul caz Dreyfus, Cehov trăgea o concluzie generalizatoare, pentru societatea vremii lui, cu privire la misiunea omului de literă. Referindu-se la modul în care se împărțea dreptatea pe atunci, el notează: „...Datoria scriitorului nu este nici să acuze, nici să persecute, ci să apere chiar pe vinovați, din clipa în care sînt condamnați și suferă o pedeapsă. Mi se va spune: dar politica? Dar rațiunea de stat? Și fără scriitori sînt destui acuzatori publici, destui procurori, destui jandarmi...“

Cehov nu s-a mărginit la considerații teoretice. După cum se știe, el și-a petrecut zece luni din viață, în 1890—1891, printre ocașii de pe insula Sahalin. Văzînd în casa-muzeu o valijoaară din pai împletit, cu care autorul celor „Trei surori“ a întreprins această călătorie, Claude Roy evocă emoționat figura creatorului de geniu, care nu ezită să-și pună viața în pericol pentru convingerile sale. Bolnav de tuberculoză, avînd cumplite migrene și scuipînd singe, străbătînd de la Moscova la Sahalin 4 000 de verste cu trenul, vaporul, trăsura și sania, torturat de foamă, de tuse și de țințari, acoperit de praf în stepă și suferind de frig în Siberia, Cehov și-a realizat totuși intenția.

Lucrul este cu atît mai remarcabil cu cît el nu a urmărit să facă „literatură“, să publice un volum care să devină un succes de librărie, ci pur și simplu să spună adevărul despre temnițele țariste. La aceasta i-au servit cele zece mii de fișe pe care le-a întocmit pe pămîntul înghețat și neospitalier al Sahalinului.

Claude Roy ține să sublinieze că nu e fetișist, că rareori un obiect îi strînge inima sau i-o face să bată mai tare. Dar uitîndu-se la valiza — fragilă și mîndră, ca și omul care a folosit-o — publicistul francez nu și-a putut stăpîni lacrimile.

COMERT

Cumpărături
prin poștă

Comerțul, se spune, este unul din barometrele vieții economice a unui stat. Într-adevăr, el este strâns și direct legat de schimbările ce se produc în diversele ramuri ale economiei naționale, în primul rând de cele din producția de alimente și bunuri de larg consum.

În 1970, indică cifrele actualului plan cincinal sovietic, populația U.R.S.S. va primi un volum de mărfuri echivalent cu uriașă sumă de 148,5 miliarde de ruble; consumul de carne și mezeluri pe cap de locuitor va crește în medie cu 20—25 la sută, cel de lapte și produse lactate cu 15—18 la sută, de zahăr cu aproximativ 25 la sută, de pește cu 50—60 la sută, de fructe cu 45—60 la sută. Paralel producția de televizoare și frigideri va spori de două-trei ori, cea de automobile de șapte ori, etc., etc.

Un important rol în satisfacerea necesităților crescînde ale populației ca și în dezvoltarea comerțului sovietic îl vor juca tirurile de vânzare cu ridicata. Acestea au și început să reunească în cadrul lor reprezentanții marilor întreprinderi comerciale și industriale, care selectează eșantioanele susceptibile de a fi pe gustul cumpărătorilor. În felul acesta comerțul va ajuta industria să îmbunătățească calitatea mărfurilor destinate consumatorilor, să lărgască sortimentele și să oprească fabricarea produselor care nu au căutare. De această problemă a început să se ocupe, de altfel, și un institut de cercetări central recent creat la Moscova.

Un puternic imbold în perioada cincinalului va primi comerțul sovietic și prin construirea a 65.000 de noi magazine specializate și mari centre de desfacere cu caracter universal, situate în principalele orașe ale țării, precum și prin aplicarea pe scară tot mai largă a unor metode moderne de vânzare: autoservirea, servirea la domiciliu, retururile pe loc în magazinele de confecții. Un rol important în această privință îl vor juca și cei aproape două milioane de funcționari comerciali specializați, cu studii medii și superioare, care în următorii ani vor începe să-și desfășoare activitatea în magazine.

Comerțul prin poștă este o nouă formă de deservire ce urmează a fi în curînd extinsă. Serviciile poștale vor asigura livrarea a milioane de colete care vor lua drumul taigalei siberiene, Extremului nord, regiunilor muntoase din Pamir și Caucaz etc. Numai în R.S.F.S.R. numărul acestui gen de livrări atinge de pe acum aproape cinci milioane de colete anual.

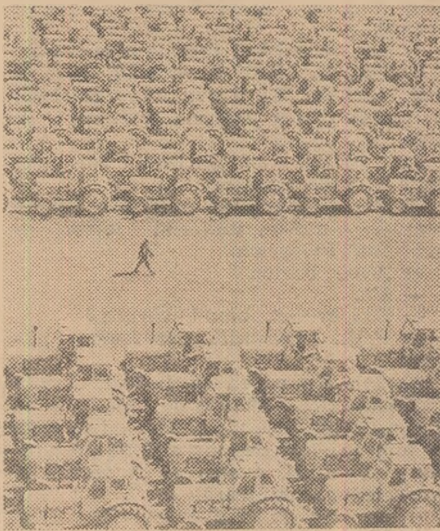
CONSTRUCȚII
DE MAȘINI„Căprița”
de la M. T. Z.

Zilele trecute un tractor „Belarus” abia ieșit de pe porțile uzinei s-a apropiat de marginea prăpastiei. O roată din

față a rămas pentru o clipă suspendată în aer. În secunda următoare mașina și-a pierdut echilibrul și a început să se rostogolească pe povârniș. După ce s-a oprit și praful s-a împrăștiat, de tractor s-a apropiat un grup de oameni care au cercetat cu atenție motorul, șasiul și mai ales cabina. Ei au constatat că de pe urma rostogolirii mașina s-a ales doar cu câteva zgirieturi și o mică indoitură la una din uși.

Accidentul nu se datorește de astădată neatenției tractoristului, căci el nici măcar nu era prezent în cabină. Și nici nu a fost un accident, ci un „număr” impus în cadrul normelor de încercare a noii mașini, la stația experimentală a Uzinei de tractoare din Minsk. Cabina supusă probelor s-a dovedit capabilă să protejeze tractoristul în caz de capotare a tractorului.

Încercarea noilor mașini se face simultan pe mai multe standuri și terenuri. În aceeași zi, de pildă, pe un alt teren în pantă al stațiunii evolua un alt tractor, fără cabină și cu roți neobișnuit de înalte și de groase. Cu toate că panta era abruptă mașina nu s-a rostogolit la vale. Nu roțile în sine i-au menținut în permanență stabilitatea, ci un sistem automat care reglează poziția cabinei în funcție de pantă. Tractorul pentru pantă a fost construit de un grup de

Tractoarele Minskului se pregătesc de drum

specialiști belaruși și gruzini pe baza mașinii de serie „M.T.Z.-50”.

Standului pentru încercarea tractoarelor la rezistență i se spune în glumă „căprița”. Și nu fără temei. În centrul lui se află un stîlp de la care pornește un cablu. Tractorul supus probelor se leagă cu cablul de stîlp. Drumul circular de beton, pe care trebuie să-l urmeze mașina, este presărat la fiecare 1,5—2 metri cu tuburi. Acestea nu sînt altceva decît obstacole. Tractorul pornește la drum. Iată și primul tub. Trece peste el. Dar nu reușește să se așeze bine cu roțile din stînga pe drum, că s-a lovit de un alt tub cu roțile din dreapta. Iată încă un salt. De departe mersul tractorului seamănă cu săriturile unei capre care impunge. În cazul nostru capra este un tractor „Belarus” într-un costum nou: formele colțuroase ale capotei și cabinei sînt mai accentuate față de modelele obișnuite iar coloritul este de-a dreptul incântător.

O mașină și mai perfecționată care își trece probele pe același poligon este tractorul universal „M.T.Z.-80” pentru plug prășitor. El este echipat cu un motor cu șase cilindri de 90 de cai putere și dezvoltă o viteză între 9 și 15 kilometri pe oră. Iar pe un teren învecinat lucrează un alt membru al marii familii „Belarus”. Solul este dificil, plin de bo-

— Să nu ni se întîmple o nenorocire!

lovani de piatră, dar eleganta mașină nu pare de loc intimidată de dificultăți.

Nu va trece mult și noile mașini vor ajunge de pe poligonul de încercare pe banda rulantă a uzinei.

MIJLOACE
DE TRANSPORTSalonul
aleargă pe șine

Viteza și confortul sînt cele două deziderate pe care încearcă să le realizeze transportul modern de pasageri. Pe aceeași linie se înscrie și proiectul de tren expres aflat încă pe planșetele Fabricii de vagoane din Riga.

Interiorul vagoanelor tip salon se prezintă în nuanțe deschise, datorită materialelor plastice și altor materiale sintetice folosite pentru mobilarea și decorarea lor. Fotoliile capitonate au spătarul basculant. În fiecare vagon există o garderobă spațioasă și un bufet. O instalație automată menține temperatura și umiditatea aerului constante în toate anotimpurile. Inedită este și posibilitatea de a obține legătura telefonică cu orice abonat din Moscova ori Leningrad.

În cabina mecanicului se află o mulțime de aparate electronice „înțelepte”, căci fără ele nu se mai poate imagina un expres ultrarapid. Trenul este comandat electronic aproape pe tot parcursul; mecanicul se mărginește să supravegheze aparatele.

Noul tren se va compune din zece vagoane cu o linie elegantă, aerodinamică. În afara celor două din capul trenului, celelalte opt vor fi vagoane motoare.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Pe insula de oțel

Acum zece ani se aflau pe ea 3.000 de locuitori care nici nu mai realizau neobișnuitul din viața lor, case cu două etaje, un teatru, un cinematograful, o poștă, prăvălii, un restaurant, peste 100 de kilometri de șosele și nenumărate sonde. Numai arbori și livezi nu se găseau; în schimb creșteau flori în pămîntul adus literalmente în buzunarele oamenilor. Cinci ani mai tîrziu, în afara vaporului care necesita 4 ore ca să ajungă la insulă, se puteau folosi și elicopterele care asigură legătura permanentă cu uscatul, la intervale de 20 minute. Numărul locuitorilor crescuse la 6.000, rețeaua de șosele la 170 km. O altă noutate de pe Neftianie Kamni, insula artificială de 15 km clădită pe piloți de oțel în apele Caspicele la 110 km de Baku, a fost impunătorul katamaran cu care s-au putut instala sondele în mare pînă la adîncimi de 70 de metri față de cei 20 metri de mai înainte. Astfel suprafața exploatabilă s-a mărit cu 66.000 de kilometri pătrați, iar producția anuală de 11 milioane tone petrol de cea mai bună calitate va putea crește de două ori și jumătate.

În noiembrie 1949, cînd a țîșnit pentru prima oară țîței din mare, doar cei mai îndrăzneți au crezut în proiectul care prevedea construirea unui adevărat oraș petrolifer în fața Peninsulei Apșeron. Pe lîngă dificultățile tehnice, mai aveau de luptat și cu caracterul morocănos al Caspicel, care e oarecum blîndă abia o sută de zile pe an. Există însă dovada că ea ascunde petrol de la Baku pe malul azerbaidjan și pînă la Krasnovodsk în Turkmenia. În ciuda tuturor greutăților s-a născut deci Neftianie Kamni. Astăzi oamenii își amintesc de propriile lor fapte ca de niște povești. Au alte preocupări, de pildă, instalarea conductei subacvatice pînă la Insula Jilo, care este deja legată cu uscatul prin trei conducte. Există proiecte de surori ale lui Neftianie Kamni, Caspica urmînd să aducă o contribuție consistentă la mărirea extracției de țîței, conform prevederilor cincinalului.

Patru arene
sub o cupolă

Într-un recent interviu acordat cotidianului „Izvestia”, V. F. Promislov, președintele comitetului executiv al Sovietului orașenesc al Moscovei s-a ocupat între altele de edificiile culturale în construcție ale capitalei sovietice. Pe acest plan a amintit în primul rând de noul centru de televiziune din Ostankino și de noua clădire a Galeriei

La noul Circ din Moscova lumina reflectoarelor servește deocamdată pe constructori.

lor de artă ale U.R.S.S., unde vor fi expuse nu numai comorile Tretiakovkăi, ci și multe alte opere care în clipa de față se păstrează, din lipsă de spațiu de expunere, în depozit. Interviul informează, de asemenea, că se mai află în construcție noua casă a M.H.A.T.-ului, o clădire pentru Teatrul de păpuși și noul circ. În cele ce urmează vom insista asupra clădirii circului, deoarece despre celelalte obiective am mai pomenit și în alte rânduri.

La intersecția dintre două mari bulevarde ale Moscovei, Vernadski și Lomonosov, se înalță o construcție neobișnuită. Giganticele grinzi arcuite sugerează silueta noului circ. Impunătorul edificiu se va număra printre cele mai mari clădiri de circ din lume și va avea o capacitate de 3.200 de spectatori. Cupola ondulată va avea diametrul de 100 de metri.

O surpriză pe care o pregătesc constructorii: este vorba de patru arene alăturate — una pentru iluzioniști, alta pentru dresură de animale, a treia patinoar și ultima bazin de înot — care vor face posibilă desfășurarea programului fără întreruperi. Constructorii n-au uitat nici de acustica electrică și aerul condiționat.

În clipa de față pe șantierul noului circ se montează cupola, o adevărată dantelărie de metal în greutate de 1.100 de tone. Această complicată operație se realizează cu ajutorul unei macarale unice cu rotație completă. Edificiul a început să se contureze. Printre grinzi se pot desluși chiar fragmente de amfiteatru.

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele
duc
spre
țarm

(XVII)

Odesa, 1933. Otto Grün, secretarul consulatului german din oraș, a făcut câteva călătorii suspec-te la Nijnelimansk, centru industrial care executa o comandă specială pentru flota militară so-vietică. Alexei Karotin, Leonid Slavin și Kirill Rostovțev, lucrători ai serviciului de contrainfor-mații sovietic, primesc misiunea să stabilească motivul deplasării-lui Otto Grün. Și, din treap-tă în treaptă, ei dau de firul unei afaceri complicate. Bănuielele cad asupra lui Gheorghi Karlovici Wehrman, jurisconsult la „Ex-porthleb“ și asupra inginerului Șevțov, care e demascat ca trans-mițător de documente secrete. Al-te figuri suspecte: ospătarul Kuz-ma Danilici și inginerul electri-cian Zghibnev. Un alt Wehrman—Friedrich — specialist german care lucrează în U.R.S.S., se pre-zintă la Karotin și-i povestește că un emisar hitlerist l-a recrutat pentru rețeaua de spionaj a Reichului.

Așa am aflat că în ajun, adică dumi-nică, Zghibnev se dusese la iaht-club. Din câte se spunea, era și el un navi-gator pasionat, construindu-și singur o barcă cu pinze. La iaht-club Gheorghi Karlovici Wehrman și fiul tocmai se pregăteau să iasă în larg cu „Lena“ lor. Cu pinza triunghiulară strălucitor de albă fluturând în vânt, „Lena“ se desprinsese de mal și, după un viraj ele-gant, se avintă în largul Bugului. Cu-rind îl urmă și Zghibnev. Kirill îi ur-mări cu atenție. Nu trecu mult și am-barcațiunile se opriră una lângă alta. Se vedea clar că cei doi „căpitani“ discu-tau între ei. Despre ce oare? Cine pu-tea să știe? După vreo zece minute se despărțiră, pornind fiecare în altă direcție.

— Ia spune, Kirill, cine i-a dat lui Zghibnev cutia cu material cifrat?

Kirill clipi vinovat din ochi.
— Nu știu, Alexei Alexeici. Am avut impresia că nu s-a întâlnit cu nimeni...
— E la mintea oricui că nu duhul sfânt lucrează pentru spionajul german. Ți-a scăpat deci?

— Cred că da.
— Rău. Foarte rău. Știi ce conținea textul cifrat? L-am parcurs fugitiv la Odesa: „Cinci submarine sînt gata să iasă în larg. Vor pleca în zilele urmă-toare. N“.

Așadar, Zghibnev, care luase legătura cu Kuzma Danilici și transmisese cutia cu text cifrat lui Șevțov, se întâlnise a doua zi cu Gheorghi Karlovici Wehr-man... Oare nu se strîngea cercul?... Părea că toate firele duceau spre ju-risconsult... Spre „elvețian“?

Rămăsese totuși o pată albă: Bolșai-a Morskaiia, 4. Gheorghi Karlovici locu-ise oare vreodată acolo sau nu? Și de ce totuși i se spunea „elvețianul“?...
Guten Tag, August!

Intr-o noapte, curînd după întilni-rea cu Friedrich Wehrman, cuprins de o inexplicabilă stare de neliniște, nu puteam dormi. După ce m-am perpelit cîțva timp în pat, întorcîndu-mă cînd pe o parte cînd pe alta, am aprins veioza și am început să răsfoiesc un roman de Zweig. Deodată, a prins să zbirniie telefonul. Era Friedrich.

— Ai primit cartea poștală ilustrată?

— I-am întrebant.

— Nu. S-a întîmplat altceva. Aș pu-tea să vă văd chiar acum?

— Evident! Ascultă-mă cu atenție: din curtea dumitale este o ieșire care dă în strada Korabelnaia. Mergi pe trotuarul din dreapta. Am să trec să te iau cu mașina. Să te uiți, însă, cu lua-re aminte în jur; s-ar putea să te ur-mărească cineva.

M-am urcat imediat în mașină și am pornit cu viteză pe străzile slab luminate ale Nijnelimanskului. Am a-

juns și pe Korabelnaia. La ora aceea era liniștită și pustie. Curînd am zărit în fața mea un pieton. O clipă mai tîr-ziu, Friedrich ședea lângă mine pe bancheta din spate. Iată ce mi-a relatat.

Intorcîndu-se acasă de la șantier, fusese acostat pe stradă de un ins care-l luase de braț și-i spusese: „Guten Tag, August... adică Friedrich Avgus-tovici“.

— Era vizitatorul dumitale nocturn?

— Nu, un altul. Ceva mai înalt și mai în vîrstă. Să fi avut vreo cincizeci de ani sau, mai degrabă, patruzeci și cinci.

Patruzeci și cinci-cincizeci? Nu cum-va o fi vorba despre...

— Purta pălărie de paie și o haină cenușie, dintr-un material ieftin — continuă Friedrich.

— Avea baston?

— Nu.

— Era brunet, blond, cărunt?

— Puțin încăruntit, dar foarte pu-țin...

Ciudat. Nu părea să fi fost Gheor-ghi Karlovici... Pălărie de paie? Haină dintr-o stofă ieftină?... Tocmai el care se îmbrăca întotdeauna atît de elegant! Nu era, totuși, exclus să fi recurs la o asemenea manevră.

— Ce voia de la dumneata?

— Nimic. Mi-a vorbit numai despre faptul că germanii trebuie să fie mîndri. Providența a dat Germaniei un mare conducător... Pe Hitler... care va înlătura nedreptatea făcută de istorie...

Apoi m-a întrebant dacă am acces la cala de construcție a submarinelor.

— Ce i-ai răspuns?

— Că merg acolo zilnic. Apoi și-a luat rămas bun și a plecat.

— Asta-i tot?

— A mai adăugat că, dacă va fi ca-zul, voi primi ilustrata.

Mi-a venit o idee: să-i fac cunos-

Desen de O. Vukolov

tință lui Friedrich cu tizul lui, Gheor-ghi Karlovici Wehrman.

— Știi ceva, tovarășe Friedrich? Dă-mi poimîine un telefon. Am să-ți spun unde va trebui să ne întîlnim. Aș vrea să-ți-l arăt pe cetățeanul cu care ai făcut astăzi cunoștință.

— Să mi-l arătați? Înseamnă că îl cunoașteți.

— Nu sînt sigur. Dar o să vedem.

Aveam următorul plan: să trec seara pe la Liudmila, la muzeu, și să aflu cînd au de gînd prietenii ei să iasă pe teren, pe motiv că vreau să-mi iau revanșa de la Gheorghi Karlovici. Acolo, Friedrich va putea, fără să dea de bă-nuit, să-l recunoască pe omul care-l oprise în stradă. Dacă, bineînțeles, va fi în parc, lucru de care acum eram aproape sigur.

Pe la amiază, însă, în timp ce îmi călcam o pereche de pantaloni cu fier-ul împrumutat de la femeia de ser-viciu, zbirniie telefonul.

Dacă vrei să credeți — bine, dacă nu — nu, dar încă înainte de a ridica receptorul știam precis cine mă chea-mă. Și nu m-am înșelat.

— Te aștept diseară la Evghenia Andreevna. Mă auzi? — mă întrebă

un glas nespus de plăcut, deoarece tă-ceam.

Tăceam, încercînd să mă lămuresc eu însumi de ce la auzul vocii ace-leia joase, de țigancă, îmi tresărea ini-ma așa cum nu mi se mai întîmplase de mult. Totuși am făcut un efort și i-am răspuns:

— Te auz.

— Atunci la ora opt — rosti Liuda, după care puse receptorul în furcă.

Era firesc ca în sufletul meu să se dea o luptă între niște sentimente con-tradictorii. Pe umerii mei apăsa o mi-siune de mare răspundere, iar eu îmi cheltuiam o parte din rațiune și din inimă cu o problemă strict personală; în afară de asta, fata care mă pre-ocupa era ea însăși suspectă, ca prie-tenă bună cu jurisconsultul Wehrman și ca fiică de amirai. Mărturisesc însă că nu aveam nici un fel de remuș-cări. Mă simțeam irezistibil atras de Liuda și cu asta basta.

Evghenia Andreevna mă primi cu brațele deschise. În afară de cunoscuți, printre musafiri se mai afla un bărbat scund, vinjos, cu înfățișare de docher și cu barbă à la Richelieu.

— Faceți cunoștință — îmi spuse gazda. — E poetul nostru Ivan Valen-tinovici Garoțki.

Întîlnirea de la Evghenia Andreevna, pe care o deschise chiar Ivan Valenti-novici, avea — cum m-am lămurit cu-rînd — un caracter literar-muzical. Garoțki nu făcu fașoane cînd gazda îl rugă să citească niște versuri. Dacă n-aș fi fost ferm convins că ne aflam în cea de a doua jumătate a anului 1933, aș fi putut crede că mașina timpu-lui ne întorsese pe toți în anul 1910 sau 1912.

După ce aplauzele entuziaste se po-toliră, Garoțki declară solemn:

— Mărturisesc că mi-am îngăduit să

moment dat. — După părerea mea sin-teți firi foarte deosebite.

— Și eu mă întreb adesea — răs-punse Liuda după o clipă de tăcere. — Probabil din inerție, sau poate pentru că își amintește uneori despre tata... Ori poate pentru că nu am prieteni a-devărați, oameni cu vederi noi. Așa încît pendulez — cum s-ar spune — între maluri. Nu e vina mea.

Ar fi trebuit să-i răspund ceva, s-o consolez, dar n-am găsit cuvinte po-trivite.

— A fost o seară plăcută — am ob-servat totuși, într-un tîrziu. Păcat că n-a venit și vecinul Evgheniei An-dreevna; e un om interesant, după pă-rerea mea.

— Care vecin?

— Nu-mi amintesc exact numele lui... Cetățeanul cu care am jucat te-nis.

— Gheorghi Karlovici?

— Da-da, așa mi se pare că-l chea-mă. De altfel, are o soție fermecă-toare.

— De unde pină unde vecin? Locu-iește în cu totul alt raion, pe Ocea-kovskaia.

— Știu, dar aveam impresia că o-dată, de mult, a locuit pe aproape de dînsa, pe Bolșai-a Morskaiia.

— Nici vorbă. N-a locuit niciodată acolo.

Era o nouă lovitură dată imaginii noastre despre „elvețian“. Totuși întîl-nirea dintre Zghibnev și Gheorghi Kar-lovici la iaht-club era o realitate. Sau poate că „elvețianul“ nu era una și a-ceeași persoană cu individul invitat de ambasada germană.

— De ce n-a venit și el astă seară la doamna Borjik? Aș fi vrut să a-ranjăm o partidă de tenis, căci am dreptul, cred, să-mi iau revanșa.

— Cînd o să se întoarcă, o să vă înțe-legeți.

— Dar ce, nu e în localitate?

— A plecat ieri la Odesa, în depla-sare.

Ah, ce ghinion! Ne luasem cu alte treburi și l-am scăpat din vedere pe jurisconsult. El plecase liniștit la O-desă, probabil ca să se întîlnească cu Wolf, dacă nu chiar cu Grün. Poate că ar fi trebuit să-l urmărim în con-tinuare. Totuși, cred că procedasem just: o vulpe bătrînă ca el ar fi ob-servat că-l supraveghem și n-am fi a-juns la nici un rezultat.

„Țigările“ incendiare

După ce am condus-o acasă pe Liu-da, m-am dus la secția orășenească și i-am comunicat telefonic lui Piotr Fa-deici, la Odesa, despre voiajul juris-consultului.

— Nu-i nimic — a încercat Nilin să mă liniștească. — O să-i dăm noi de urmă. Dacă mai este aici, bineînțeles. De altfel, țin să te informez că tex-tul cifrat din cutia de chibrituri a a-juns, cum era și de așteptat, la amba-sada germană...

A doua zi dimineața însă am aflat, spre marea mea dezamăgire, că juris-consultul de la „Exporthleb“ plecase acasă. Ce făcuse la Odesa, cu cine se întîlnise — nimeni nu știa. Ce ghi-nion!

Imediat i-am telefonat Liudmillei.

— Liuda, să știi că nu m-am răz-gîndit, țin neapărat să-mi iau revanșa. Gheorghi Karlovici s-a întors. Te-aș ruga să-i telefonezi tu. Eu îl cunosc de prea puțin timp.

Liuda primi. După o jumătate de oră mă înștiință că Gheorghi Karlovici era dispus să încrucișeze cu mine racheta chiar în aceeași seară. La șase, de pi-dă. Exact la aceeași oră am fixat și întîlnirea cu Liudmila.

Friedrich mă chemă la telefon mult mai tîrziu decît mă așteptasem.

— Trebuie să vă văd neapărat. S-ar putea chiar acum?

V. Ișimov și A. Lukin

(Continuare în pag. 11-a)

TEATRU

De Taganka

În peisajul teatral al Moscovei, Teatrul de dramă și comedie de pe Taganka (sau pur și simplu Teatrul de pe Taganka) ocupă un loc rivnit. Conducătorul lui artistic, regizorul și actorul Iuri Liubimov, întregul colectiv sînt reocupați de o dramaturgie cu mari dimensiuni sociale, cu conflicte puternice, cu roluri care să răspundă nu numai de ei, ci și de istorie. Manifest publicistic, teatrul de pe Taganka dezbată cu pasiune problemele actualității.

Această concepție începe cu repertoriul, care este întocmit în așa fel încît să sublinieze și mai apăsător profilul teatrului.

De curînd, de exemplu, a avut loc premiera piesei „Viața lui Galilei” de Bertolt Brecht. Piesa, închinată figurii născute și tragice a marelui italian, care a fost nevoit să facă compromisuri înrînd astfel într-un veșnic conflict cu propria-i conștiință, a fost scrisă în 1938—1939, cînd fascismul german se lezlăntise cu violență. Nu există justi-

riență dintre cele mai interesante, dată fiind construcția originală a lucrării.

Pentru semicentenarul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie teatrul pregătește spectacolul poetic „Maiakovski”. La baza compoziției stau versuri, poeme, scrisori, articole de Maiakovski și despre Maiakovski. Punerea în scenă o semnează tot Iuri Liubimov.

Din proiectele mai îndepărtate ale Teatrului de pe Taganka cităm satira „Alegeri eroice” pe care o scrie special pentru colectivul susmenționat poetul Andrei Voznesenski, comedia „Apoi au venit pompierii” a lui Gheorghii Vladimov (coscenaristul „Tunelului”), o piesă despre tinerii savanți la care lucrează Daniil Granin. În primăvara aceasta, fiind cîva timp oaspetele Moscovei, cunoscutul scriitor vest-german Heinrich Böll a vizionat spectacolele teatrului care i-au plăcut atît de mult încît a promis să scrie o piesă pentru artiștii de pe Taganka.

CINEMA

S-a terminat
„Război și pace”

La 7 septembrie 1962 s-a dat primul tur de manivelă filmului „Război și pace”. La 28 octombrie 1966 s-a tras ultimul cadru din ultima serie a tetralogiei. Pelicula se va instala acum pentru cîva timp în sala de montaj și de sonorizare, etape care vor încheia activitatea intensă de patru ani depusă de numerosul colectiv condus de Serghei Bondarciuk.

Primele două serii („Natașa Rostova” și „Andrei Bolkonski”) care au și fost incluse în programul cinematografulor din Uniunea Sovietică și din alte țări, oglindesc evenimentele care se petrec în stufosul roman pînă în anul memorabil 1812, axîndu-se în special, așa cum arată și titlurile, pe cele două personaje ale căror drumuri se împletesc și se despart apoi în chip tragic. Seriele a III-a și a IV-a „Anul 1812” și „Pierre Bezuhov” — reinvie cunoscuta epopee: intrarea francezilor în Moscova, administrația lor din primele zile în orașul părăsit de locuitori, fuga rușinoasă a ocupanților încheiată cu dezastrul de la Berezina sub loviturile armatei ruse și a partizanilor lui Denisov.

Aceste evenimente îndepărtate și-au trăit a doua viață chiar pe locurile unde s-au petrecut și unde, în anii ultimului război mondial, s-au purtat de asemenea lupte inverșunate împotriva invadatorilor — de data aceasta germani. Aparatul de filmat a imprimat pe peliculă același cadru natural — pămîntul Volokolamskului în liniștea ogoarelor culese, pădurile argintii de mestece, linia ondulată a colinelor care se pierd la orizont. Totul e impregnate de amintirea legendarilor apărători ai Moscovei, iar legătura dintre epoci este acolo un simbol viu: vitejia străbunilor s-a manifestat cu o nouă forță la urmași, care au apărut eroic capitala în bătăliile din octombrie 1941.

Sub raportul tehnicii cinematografice, materialul ultimelor două serii este deosebit de spectaculos. Imaginați-vă (pînă o veți vedea) intrarea cavaleriei franceze în Moscova, în sunetele solemne ale fanfarei; focul izbucnit în oraș, agitația oamenilor printre flăcările provocate în locuri dinainte stabilite de excelentul artist-pirotehnician Vladimir Lihaciov și „Incendiatorii” săi, jaful din curtea mînăstirii Iosifo-Volokolamski, făcut de multinaționala armată a lui Napoleon (pentru filmarea scenelor respective au fost angajați studenți de la facultatea de limbi străine și alți cunoscători de franceză, germană și italiană).

Așa cum le cerea scenariul, „cavaleriștii” au forțat cu caii ușile mînăstirii, au smuls de pe pereți odoare prețioase. În curte „soldați beți” au încins adevărate orgii. Printre ei s-au agitat tot timpul salariații muzeului mînăstiresc, temîndu-se ca nu cumva, în elanul interpretării, artiștii să deterioreze valoroasele picturi din secolul XV, podobe bisericesti. Dar totul s-a sfîrșit cu bine, deoarece „dușmanii” înșiși au păzit cu grijă prețiosul monument de veche arhitectură rusă.

Ultimele două serii au necesitat și figurația cea mai numeroasă. La unele scene de masă au luat parte trei mii de figuranți. Și toți au trebuit să fie zilnic îmbrăcați, grimați și... pansați!

Expediția de la Volokolamsk a fost una dintre cele mai grele etape ale întregului proces de filmare. Ea a cerut un efort de trei luni. Numai incendiul a durat o lună! Dar întregul colectiv

de filmare a lucrat cu pasiune pentru a reinvia pateticele pagini ale istoricului anului 1812, așa cum a imortalizat-o geniul lui Tolstoi.

PORTRET

Innokenti
Smoktunovski

Smoktunovski a cunoscut succesul la maturitate. Inceputurile acestui actor, pentru care arta interpretativă nu mai are într-adevăr nici un secret, au fost anonime. Ani de zile numele lui a avut o circulație locală, fiind cunoscut numai de amatorii de teatru din orașele de provincie unde juca.

Dar în 1958, Smoktunovski, dirijat de Gheorghii Tovstonogov, a zguduit realmente lumea teatrală sovietică. Pe scena Teatrului Mare de dramă „Gorki” din Leningrad el a interpretat rolul prințului Mișkin în dramatizarea romanului „Idiotul” al lui Dostoevski. Spectacolul a fost un eveniment memorabil, datorită, în special actorului. În câteva săptămîni Smoktunovski a devenit celebru. Jucul lui s-a dovedit atît de amplu și de bogat încît spectatorii descopereau de fiecare dată trăsături noi în binecunoscutul personaj dostoevskian. Spectacolul n-a mai părăsit de atunci repertoriul teatrului, iar vara aceasta, prezentat într-o nouă montare, s-a bucurat de un enorm succes în Franța și Anglia.

Anul 1958 a îmbogățit arta interpretativă sovietică cu o personalitate dintre cele mai interesante, care stă alături de cei mai mari interpreți din lume.

Cinematograful a amplificat celebritatea lui Smoktunovski. Sutele de mii de spectatori care nu-l cunoșteau din teatru l-au remarcat pentru prima oară în rolul de mai mică întindere al ofițerului sovietic Farber din filmul lui Alexandr Ivanov „Soldații”. Acolo Smoktunovski a abordat pentru prima dată tema umanismului, pe care avea apoi să o dezvolte și să o îmbogățească în toate filmele sale ulterioare.

După Farber a urmat o suită de personaje interesante: curajosul geolog Sabinin în filmul „Scrisoare neexpediată” al lui Kalatozov, Mozart („Mozart și Salieri”), om de-o uimitoare eleganță interioară, sensibil și bun, Iliia Kulikov în „Nouă zile dintr-un an” al lui Mihail Romm. Rolul lui Kulikov — tînr savant scilpitor de inteligent, dezinvolt, afectînd un cinism plin de farmec — a scos foarte bine în evidență calitățile de actor modern ale lui Smoktunovski.

A urmat apoi Hamlet, despre care specialiștii shakespearologi au afirmat pe bună dreptate că a împins înainte interpretarea celebrului personaj. Prințul filozof cu judecată clară, debarasat de orice misticism, așa cum l-a creat Smoktunovski, a fost primit cu entuziasm chiar și în patria lui Shakespeare.

După aceste roluri, care îi stabiliseră

un anumit profil, Smoktunovski a abordat în mod surprinzător comedia. În ipostaza mărunțului funcționar de la asigurări Iuri Detocikin („Periți-vă automobilul”), Smoktunovski, fermecător și ilogic, este atît de strălucitor, încît e greu să admiți că nu are un lung antrenament în acest gen de roluri.

Noua lui performanță ne face să așteptăm cu și mai mult interes următoarea creație a lui Smoktunovski: Karenin în filmul „Anna Karenina”.

ARTE PLASTICE

Dreptul la nemurire

„Există viață după moarte, în conștiință, în amintirea popoarelor. Dacă în viață am făcut ceva important, ceva nemuritor, prin asta mi-am cîștigat dreptul la cealaltă viață, de după moarte... De fapt acesta și este sensul vieții: să trăiești în așa fel, încît să nu mori nici după moarte”.

Cuvintele acestea le-a scris un om care mai avea de trăit cîteva ceasuri. Cu ultimele puteri fizice, dar cu o neînfrîntă forță morală, poetul tătăr Musa Djalil, torturat cu sălbăticie în închisoarea hitleristă Moabit și în cele din urmă condamnat la moarte, a așternut într-o scrisoare aceste gînduri despre sensul vieții pe care urma să o părăsească foarte curînd.

El a făcut acel ceva important, nemuritor, care i-a dat dreptul de a trăi și după moarte. Luptător neînfricat, patriot și iubitor de libertate, Musa Djalil a dat o pildă rară de autodepășire, de rezistență spirituală, de triumf asupra suferinței fizice, scriînd în închisoare tulburătorul său „Caiet de la Moabit” — în egală măsură de valoros ca operă literară și ca document uman.

Din paginile Caietului, din povestirile prietenilor și cunoscuților, poetul-soldat tătăr ne apare puternic, neînfrînt, rupînd legăturile care îl împiedică să fie un om liber. Tot așa îl înfățișează și monumentul dezvelit recent în capitala patriei lui Djalil, Kazan. În uriașa statuie de șapte metri Musa Djalil este văzut ca un simbol al neînfrîngerii, al tăriei morale. Sîrma ghimpată care-i înfășoară trupul puternic e aproape ruptă, poetul e aproape liber așa cum erau libere cîntecele lui născute în celula de la Moabit. Și în viață, și în înfrîngerea artistică de lingă zidul Kremlinului din Kazan, Musa Djalil dovedește nepuțința călăilor în fața credinței în libertate.

Autorul statuii, sculptorul V. Tîgal, care urmărește constant în creația lui tema eroismului moral, a patriotismului (el însuși a fost combatant pe fronturile celui de al doilea război mondial) a făcut o uriașă muncă de documentare înainte de a definitiva proiectul monumentului. Artistul a studiat tot ce a scris Djalil și tot ce s-a scris despre Djalil, a luat contact cu cei care l-au cunoscut, a vizitat locurile legate de amintirea poetului.

Actrița Elena Kornilova în spectacolul „Viața lui Galilei”

ficare pentru cei care acceptă compromisurile, încercînd să se convingă că un singur om nu înseamnă nimic și nu poate face nimic — spune piesa. Această idee constituie axul spectacolului, a cărui regie o semnează Iuri Liubimov. Rolul titular este interpretat de tinărul actor V. Visoțki.

Teatrul pregătește încă o premieră, care va vedea în curînd lumina rampei: piesa antifascistă „Ancheta” a dramaturgului german Peter Weiss. Operă pasionată și violentă, piesa e alcătuită din extrase ale stenogramei procesului unor criminali de război, care a început în decembrie 1963 la Frankfurt pe Main și a durat 18 luni.

Spectatorii moscoviți așteaptă cu mult interes premiera poemului dramatic „Pugaciov” al lui Serghei Esenin. Deși au trecut patru decenii de la scrierea lui, poemul n-a fost încă niciodată pus în scenă, astfel că inițiativa Teatrului de pe Taganka va fi și o expe-

arta

Innokenti Smoktunovski

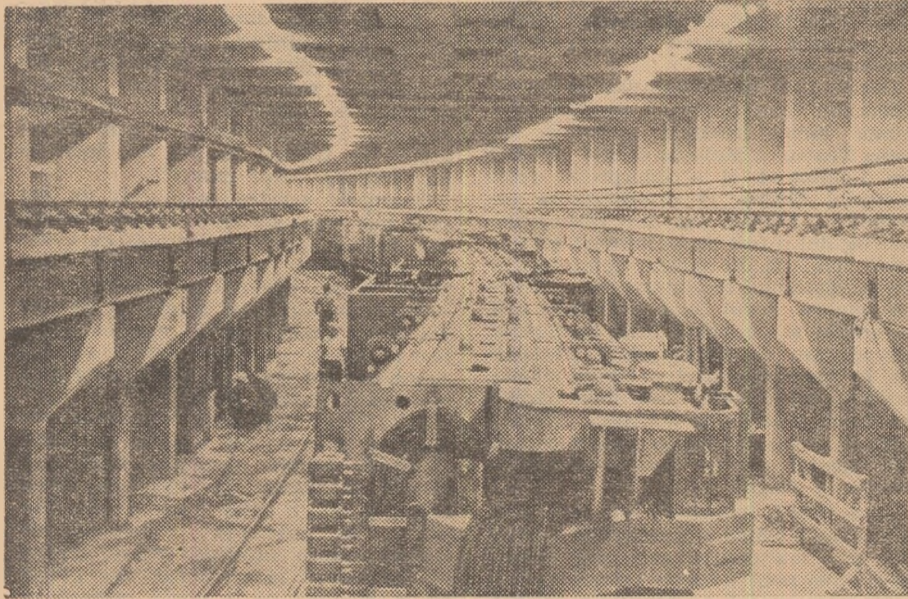
FIZICĂ

Recviem pentru giganți

Magneții pot fi minusculi — cu o rază de acțiune de câțiva milimetri cubi și nelipsiți din aparatele de ras electrice, televizoare, aspiratoare — sau niște monștri imenși de oțel, cântărind câteva zeci de mii de tone și sălășluind în subteranele puternicelor sincrofazotroane.

Cîmpurile magnetice ce depășesc de 500 000 de ori intensitatea cîmpului terestru și în interiorul cărora pe fiecare centimetru pătrat al spirelor apasă o

magnetic — fie el de sute sau de sute de mii de gauss —, metalele supraconductoare își pierd prețioasa însușire. După 1930 alți doi oameni de știință olandezi au dovedit, însă, că un aliaj de plumb și bismut poate să-și mențină supraconductibilitatea în cîmpuri de peste 15 000 de gauss. Tot atunci s-a petrecut poate cel mai dramatic eveniment din istoria magneților supraconductori: fizicianul Keesom, care se bucura de un deosebit prestigiu în

Impozanta „arenă” subterană a unui sincrofazotron...

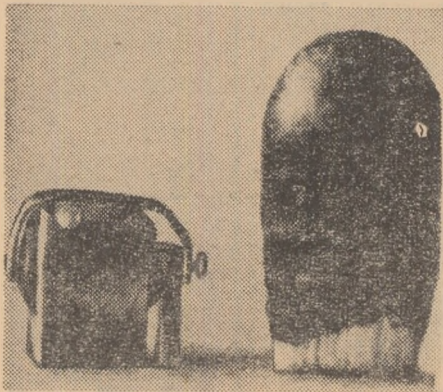
forță de peste două tone, sînt folosite pentru studierea însușirilor materiei. Dar instalația abia începe într-un corp de clădire.

Magnetul sincrofazotronului de la Dubna este, indiscutabil, o remarcabilă realizare a științei. El cântărește însă 36 000 de tone — greutatea cîtorva garnituri de tren încărcate.

În S.U.A. a fost realizat, recent, un cîmp magnetic permanent de 250 000 de gauss (amintim ca termen de comparație: cîmpul magnetic al Pămîntului este de aproximativ 0,5 gauss). Și din nou un dar: pentru a exista, electromagnetul necesită o sursă de energie de 60 000 de kilowați. Iar proiectul unui electromagnet cu un cîmp de 1 000 000 de gauss prevede alimentarea lui cu generatoare de 1 000 000 de kilowați (capacitatea necesară unui oraș cu același număr de locuitori).

Pînă și instalațiile mai puțin spectaculoase, de exemplu acceleratoarele cu cîmpuri magnetice de ordinul zecilor de mii de gauss, sînt foarte averse de energie electrică, iar magneții lor au diametrul între câteva sute de metri și câțiva kilometri.

Și mai departe? Vor continua să crească dimensiunile, greutatea și... lâcomia electromagneților, pe măsură ce vor deveni din ce în ce mai puternici?

...și un minuscul motor (în dreapta lui e capul unui băț de chibrit) acționat de un și mai minuscul magnet

Nu, pentru simplul fapt că acești giganți sînt condamnați la pieire. Sentința a fost rostită cu câteva decenii în urmă, ei continuînd totuși să existe în lipsă de ceva mai bun.

Ideea creării unor puternici magneți supraconductori (realizați din sîrmă de metal supraconductor care, neopunînd rezistență curentului electric, n-ar avea nevoie de sursă de alimentare) s-a născut la începutul secolului nostru. Dar distanța dintre o idee și realizarea ei e mare. Încercînd s-o aplice în practică, autorul ideii, fizicianul olandez Kamerlingh-Onnes, a constatat cu surprindere că o dată așezate într-un cîmp

cercurile științifice, a negat această comportare promițătoare a aliajului. Așa cum s-a dovedit ulterior calculele lui Keesom au fost greșite, dar autoritatea lui i-a făcut pe fizicieni să abandoneze ideea magneților supraconductori și să-și vadă de alte treburi.

Abia în 1957 — deci după 30 de ani! — A. Abrikosov a revenit la studierea aliajelor ce-și mențin supraconductibilitatea în cîmpuri magnetice puternice (pentru lucrări în acest domeniu a primit, împreună cu L. Gorkov și V. Ghinzburg, Premiul Lenin pe 1966), pentru ca în 1961 un colectiv de cercetători americani să dovedească supraconductibilitatea aliajului de niobiu și cositor în cîmpuri de 88 000 de gauss.

Dacă așa stau lucrurile, de ce se fărâgănează înlocuirea tradiționalilor giganți magnetici cu alții, supraconductori, mai ușori și mai ieftini? În primul rînd, pentru că supraconductorii „ideali” s-au dovedit materiale foarte capricioase. Oamenii de știință au petrecut mai mult de o mie și una de nopți albe pentru a realiza combinații din niobiu-titan sau din niobiu-cositor, a căror supraconductibilitate să reziste la saltul zecilor de mii de gauss. Ultimul aliaj, de pildă, poate înfrunta un cîmp magnetic de 132 000 de gauss, iar greutatea totală a magnetului nu depășește câteva zeci de kilograme. În plus, un consum de energie practic nul.

Cercetătorii mai au de explicat și constatări de felul acesta: dacă secțiunea unei sirme este, să zicem, de zece ori mai mare decît a alteia, nu înseamnă cîtuși de puțin că prin prima poate trece de zece ori mai mult curent decît prin a doua (de unde calcule complicate și surprize); dacă supraconductorul are anumite însușiri pe un segment, el nu coincide cu cele ale întregii spire înfășurate pe bobină (de unde bobina calculată pentru un anumit cîmp magnetic dă în realitate un cîmp diferit). Mai există, în sfîrșit, dificultăți legate de împrejurarea că supraconductibilitatea apare, după cum se știe, doar la temperaturi apropiate de zero absolut, realizate cu ajutorul heliului lichid. Mai exact, dificultatea rezidă în asigurarea unei perfecte izolări termice a recipientelor cu heliu lichid.

Și totuși, cercetările au ieșit din stadiul de laborator. Au și fost construite sisteme magnetice supraconductoare pentru studierea plasmelor, pentru camere cu bule sau pentru generatoarele magneto-hidro-dinamice. Un magnet supraconductor creat în S.U.A., de exemplu, poate produce un cîmp magnetic de 40 000 de gauss într-un volum cilindric cu diametrul de 20 cm și lungimea de 1,5 metri. Există și proiecte care prevăd obținerea unor cîmpuri magnetice de 250 000 de gauss, de data aceasta în instalații cu dimensiuni de zeci de metri și cântărind câteva mii

de kilograme. Dar nu cumva o luăm de la capăt cu mărirea dimensiunilor și a greutății? Nu! Chiar dacă o dată cu puterea, cresc și aceste cifre ale magneților supraconductori, în comparație cu cei obișnuiți, metri înlocuiesc kilometri, kilogramele se substituie tonelor, iar kilowații, miilor de kilowați.

HIDROMETEOROLOGIE

Observatorul de pe ghețar

De mai bine de 30 de ani pe ghețarul Fedcenko, la altitudinea de 4 200 de metri deasupra nivelului mării, înfruntă vitregiile naturii o construcție solidă care adăpostește observatorul hidrometeorologic din Pamir. Clădirea, construită pe o suprafață de 136 de metri pătrați, este împărțită în 26 de încăperi care adăpostesc un cabinet meteorologic, o cabină de radiotelegrafie, laboratoare fotografice, un salon-sufragerie, cabine de locuit, întocmai ca o navă maritimă modernă. Despre indeletnicirile „călătorilor” pe această navă neobișnuită ne vorbește însăși denumirea observatorului.

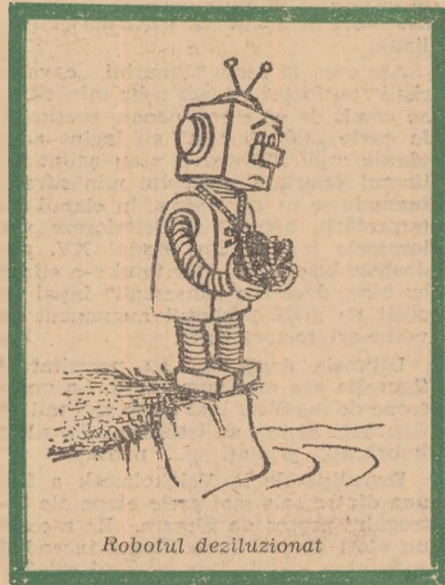
Astăzi există în R. S. S. Tadjikă circa 100 de posturi hidrometeorologice înzestrate cu cele mai moderne utilaje. Ele sînt necesare dată fiind clima specifică a republicii, determinată la rîndul ei de altitudinea cuprinse între 300 și 7 500 metri deasupra nivelului mării, de vastele suprafețe acoperite cu zăpezi și ghețuri veșnice și de învecinarea acestora cu oaze înfloritoare. Cît privește căldura și lumina, Tadjikistanul se poate compara cu Egiptul. Dar dacă temperatura aerului în cîmpie este în iulie de plus 45 de grade, în munți gerurile ating în această perioadă minus 50 de grade.

Noaptea, viteza vîntului în Pamir este de 40—50 de metri pe secundă. Ca să ajungă la aparate pentru a transmite indicațiile lor în eter, cercetătorii merg ținîndu-se de un cablu care leagă clădirea de platforma meteorologică. Cea mai mică neatenție le-ar putea fi fatală: observatorul este plasat pe o margine de stîncă înaltă de 200 de metri.

Studiind regimul ghețarului și clima din această regiune, hidrometeorologii de la observatorul de pe Fedcenko stabilesc în ce mod se acumulează și se „cheltuiește” zăpada, sursă de alimentare a numeroase riuri din Asia Centrală. Datele meteorologice ajută și la stabilirea prognozei timpului pentru Tadjikistan.

Cu câțiva ani în urmă a fost construită tot în Pamir, la 4 000 de metri deasupra nivelului mării, o stație aerologică unde activează douăzeci de specialiști. Aceștia cercetează straturile superioare ale atmosferei și comunică date prețioase aviației.

Un alt centru de studii hidrometeorologice se află în bazinul râului Varzob. Aici se fac cercetări în cadrul programului Deceniului hidrologic internațional. A fost ales râul Varzob deoarece regimul lui hidrologic este tipic pentru multe riuri de munte din Asia Centrală, fiind considerat de specialiști drept un adevărat laborator natural. Aci se studiază condițiile climatice, regimul hidrologic al afluenților râului, acumularea precipitațiilor, formarea și deplasarea avalanșelor, latura fizică a acestor fenomene etc. Toate aceste studii contribuie la perfecționarea metodei de pronosticare și calculare a debitului râurilor de munte din Asia Centrală.

Robotul deziluzionat

Știința

CHIMIE

Bacteriile sînt puse să muncească

Se pare că, în zilele noastre, bacteriile sînt pe cale de a deveni o „mîină de lucru” extrem de necesară în industrie. După ce au fost solicitate de petroliști să le dea o mîină de ajutor la extragerea parafinei din petrol, microorganismele se văd astăzi chemate de metalurgiști, care intenționează să le folosească la extragerea cuprului din minele sărace în acest metal. Cercetările întreprinse în laborator le-au eliberat certificatul de capacitate în acest domeniu, ca de altfel și în cel al extragerii cobaltului, zincului, fierului și chiar a sulfului de huiță.

Deși revoluționară, această metodă poate fi socotită ca o rudă a străvechii și totodată clasice metode a spălării. Se știe că ea constă în trecerea, peste deșeurile metalice cuprinse în halde, a apei de ploaie care, infiltrîndu-se, dizolvă sărurile minerale. Din această disoluție, între metal și deșeurile lui naștere o diferență de potențial electric, de unde rezultă o precipitație a metalului. Cu bacteriile se procedează la fel, numai că participarea lor permite ca procentul de dizolvare a mineralelor să crească simțitor, ajungînd uneori de o mie de ori mai mare.

Pentru această misiune de încredere au fost alese două organisme microbiene: thiobacillus thio-oxidans sau bacteria sulfului care, prin oxidare, poate transforma sulfurile metalice în sulfați, și thiobacillus ferro-oxidans care, prin oxidare, preface sărurile feroase în săruri ferice. Ambele specii sînt ușor de procurat putînd fi găsite din abundență în apele de mîină, unde nu pretind decît puțin oxigen și o temperatură maximă de 35° pentru reproducție.

În practică, cercetătorii care s-au ocupat de această problemă preconizează ca în jurul haldelor să fie săpate o serie de canale de aproximativ 120 metri lungime și 6 m lățime prin care să circule, zilnic, aproximativ 7 000 m³ de lichid ce urmează să fie tratat.

ELECTRONICĂ

Curcubeul pe ecran

Vorbind despre automobil, poate nu e corect să definim motorul ca cel mai important agregat al lui așa cum, în general, nu e prea corect să separăm un agregat sau un bloc oarecare de organismul unei mașini complexe. Când însă este vorba de televizorul pentru emisiunile în culori nu poți să nu numești cinescopul piesa lui principală. Aceasta pentru că transmiterea emisiunilor în culori va putea avea numai atunci când cinescopul în culori va coborî în serie de pe benzile rulante automate.

Un cinescop pentru televiziunea în culori se deosebește de unul obișnuit, pentru emisiunile în negru-alb, prin aceea că întrunește de fapt trei cinescoape — roșu, albastru, verde. Să nu credeți însă că cele trei straturi de luminofori care acoperă ecranele tuburilor catodice sînt suprapuse unul peste celălalt. Ar fi mult prea simplu. Straturile sînt parca încorporate unul în celălalt. Și ca să limpezim și mai mult lucrurile, ca să înțelegem cum trei imagini unicolore se transformă în una multicoloră, vom face o scurtă incursiune în fiziologie. În celelele ochiului există trei tipuri de aparate, care vădesc o foarte mare sensibilitate la zonele roșie, albastru și verde ale spectrului de lumină. Orice culoare formează în fiecare din cele trei aparate un „semnal” al său și perceperea luminii depinde de corelația dintre aceste semnale. În sfîrșit, este destul de ușor să înțelegi ochiul omului, să-i servești orice culoare combinînd în anume proporții trei culori fundamentale — roșu, albastru și verde. Și astfel din trei tablouri alcătuite din câte o singură culoare — roșu, albastru și verde — se formează pe ecran imagini multicolore.

Dar să revenim la tubul de televiziune și să urmărim cum „obligă” el ochiul să perceapă toată gama cromatică posibilă. Imaginați-vă că pe suprafața unei

bucăți de sticlă sînt împrăștiate peste un milion de granule extrem de fine de luminofori în trei culori — albastru, roșie și verde. Granulele alternează într-o ordine foarte precisă și formează, întocmai ca bilele de biliard, triade (grupe de cîte trei): roșu-albastru-verde, roșu-albastru-verde și tot așa, de 400 000 de ori. Fasciculele de electroni din tuburile catodice „apînd” granulele de luminofori. Dar fiecare din cele trei fascicule acționează numai asupra unui grup de granule, de aceeași culoare. Fasciculele electronice se mișcă sincron și creează pe ecran simultan trei tablouri: roșu, albastru, verde. Pentru ca ele să nu nimerească pe granule „străine” în fața ecranului se montează o mască. Este o placă metalică în care sînt tăiate cu o uimitoare precizie 400 000 de orificii extrem de mici, fasciculul electronic putînd ajunge la luminofori numai prin unul din aceste orificii. Mască este în așa fel construită, încît exclude cu desăvîrșire „apînderea” unei granule „străine”. Acționînd simultan asupra tuturor luminoforilor, fasciculele oferă ochiului culori și nuanțe compuse din cele trei culori de bază.

Tipul de cinescop descris a fost realizat în Uniunea Sovietică în cîteva exemplare de probă. Paralel s-a construit un atelier special care va produce anual mii de cinescoape în culori. Specialiștii sovietici sînt, de asemenea, preocupați de elaborarea unei tehnologii pentru transmiterea emisiunilor în culori și de metodele de prezentare a filmelor colorate. În anul care vine ei vor începe experimentarea noului sistem. Iar în ultimul trimestru al lui 1967 urmează să înceapă transmiterea cu regularitate a emisiunilor în culori, de la Centrul unional de televiziune din Ostankino.

FIZICĂ ATOMICĂ

Universul e asimetric?

Pe vremea părinților noștri lucrurile păreau cît se poate de simple: lumea era socotită a fi alcătuită, o dată pentru totdeauna, dintr-un regn viu, cuprinzînd animale și vegetale, și dintr-un regn inert, fără senzații, regnului mineral. De o bucată de vreme se știe însă că atomii constitutivi ai pietrelor pot deosebi stînga de dreapta, iar nu de mult s-a descoperit că natura marchează o netă preferință pentru sarcinile pozitive, neglijînd într-o anumită măsură pe cele negative. Descoperirea acestei preferințe, aprioric paradoxală intrucît nimeni nu cere unui mineral să-și precizeze gusturile, este pe cale de a produce schimbări fundamentale în conceptele pînă acum admise în fizica atomică, astronomie și cosmologie.

În fizica teoretică, afirmă acum specialiștii, noua descoperire pune sub semnul întrebării conceptul de materie și antimaterie, considerat pînă acum la adăpost de orice zguduiri, dat fiind că ciclotroanele și cosmotroanele produc în fiecare zi, deopotrivă, particule și antiparticule.

Noțiunea de antimaterie a dus la aceea mai generală de antigalaxie și chiar de antiunivers, populate de antifiiințe, asemănătoare cu ceea ce ar fi lumea noastră văzută într-o oglindă. De altfel, se

credea că toate fenomenele fizice și legile care le guvernează trebuie să fie identice atît pentru cercetătorul terestru, cît și pentru un anticercetător dintr-o antilume. De unde rezulta imposibilitatea pentru un ipotetic cosmonaut de a ști dacă va avea de a face cu un univers alcătuit din materie sau din antimaterie.

Disimetria pusă în evidență acum duce la risipirea unei asemenea incertitudini; căci dacă vreodată vom putea stabili legătura cu un alt univers, va fi de ajuns să cerem cercetătorilor de acolo rezultatul unei experiențe simple pentru a ști dacă e vorba de o lume ca a noastră sau de o antilume. Căci, trebuie să precizăm, undele electromagnetice necesare pentru a stabili comunicația se comportă la fel atît față de materie, cît și față de antimaterie, în timp ce reacțiile atomice nu rămîn simetrice.

Căutînd să se convingă dacă misterul acestui fenomen rezidă în interacțiunile electromagnetice, savanții au pus în lumină un altul, care răstoarnă tot ce se credea despre simetria universală.

Experiențele au fost făcute pe o particulă recent descoperită, mezonul neutru eta ce se descompune în trei mezoni pi, diferiți între ei, unul fiind pozitiv, al doilea negativ, iar al treilea neutru. Mezonul eta este unul din rarele fragmente atomice fără nici o caracteristică specială care să permită clasarea lui ca particulă sau antiparticulă, împrejurare ce făcea din el un element ideal pentru experiența amintită.

Trei grupe de cercetători care au studiat aceste reacții s-au putut astfel convinge, mai întîi, că particula pozitivă dobindește, în medie, fără nici o rațiune valabilă, mai multă energie decît cea negativă. Experiența a fost apoi reluată, cu toate precauțiunile posibile pentru a avea siguranța rezultatului obținut. S-au făcut 435.000 de clișee, dintre care 80.000 au fost socotite ca perfecte pentru măsurători. O mașină de calcul electronic a sortat apoi cele 1441 de fotografii în care dezintegrarea dorită era clar vizibilă. Și, din nou, s-a putut constata: în mai bine de jumătate din cazuri, particula pozitivă se mișcase mai repede decît consora ei negativă. Și cum mezonul neutru, care a servit drept punct de plecare, poate fi considerat tot atît de bine ca particulă sau antiparticulă, experiența ar da același rezultat și într-un antiunivers alcătuit din antimaterie. Cu alte cuvinte rezultatul nu poate fi inversat și, deci, între materie și antimaterie nu există simetrie.

Descoperirea acestei disimetrie esențiale face să se năruie întreg echilibrul teoriei particulelor și antiparticulelor. Ea dovedește că universul este departe de a fi divizat în părți egale între materie și antimaterie, cum se credea pînă acum, adică în două elemente imense, dar simetrice și, ca atare, opuse. În același timp, ca pune sub semnul întrebării chiar și existența unor stele alcătuite din antimaterie și, cu atît mai virtuos, a unor antigalaxii.

ASTRONAUTICĂ

Fotografatul personal al Lunei

Cele mai perfecte telescoape nu pot fotografia de pe Pămînt cratere lunare cu diametrul mai mic de un kilometru. De vină sînt atmosfera terestră în continuă agitație, erorile în fabricarea lentilelor pentru telescoape și difracția luminii. Pentru ca astronomii să poată studia mai amănunțit diferite sectoare ale suprafeței lunare, ei ar avea nevoie de fotografii făcute de la bordul unui satelit zburînd în înălțime foarte mică. Această misiune o îndeplinește deocamdată stația automată sovietică „Luna-12” cu ajutorul unei instalații speciale de fototeleviziune.

„Luna-12”, al treilea satelit sovietic al Lunei, lansat la 22 octombrie a.c., a transmis pînă în clipa de față cîteva fotografii care au readus în actualitate o dispută mai veche despre structura suprafeței Lunei, una din principalele taine ale ei.

Cu trei ani în urmă, savanții americani Thomas Gould, Gerard Kuyper și David Cudbeck au emis fiecare cîte o teorie în legătură cu structura suprafeței lunare. Primul e de părere că atunci cînd un meteorit se lovește de suprafața Lunei, „schije” lui se transformă într-un praf mărunt care s-ar aduna în straturi pînă la înălțimea de 15

metri. Gerard Kuyper ajunge la o altă concluzie, anume că stratul superficial al Lunei este gros de numai cîteva centimetri și e format dintr-un material fibros încilcit asemănător cu blana de ren. În sfîrșit David Cudbeck socotește că de pe urma căderii meteoritelor substanța lunară se spulberă din cratere și, împrăștiindu-se în formă de

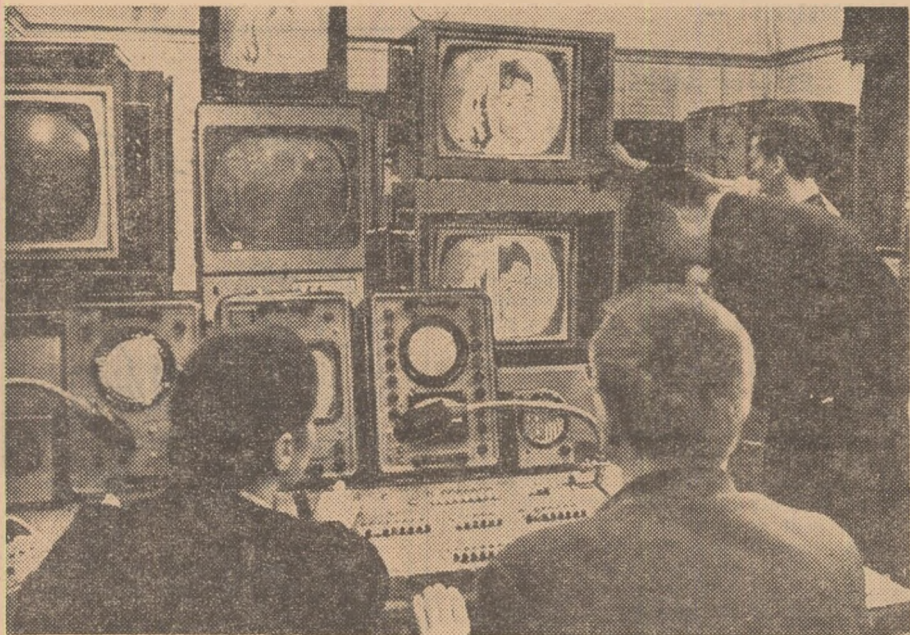
Una din fotografiile transmise de stația „Luna 12”

fibre pe piatră, formează un strat superficial moale, care seamănă cu niște baloturi de bumbac.

Tot în 1963, specialistul sovietic în studiul Lunei cu mijloace terestre V. S. Troișki, doctor în științe fizico-matematice susținea: „Datele obținute pînă în clipa de față ne îngăduie să afirmăm că substanța care acoperă Luna este solidă și foarte poroasă”.

Imaginile transmise de pe suprafața astrului nopții au respins multe ipoteze despre structura ei inclusiv unele din cele prezentate mai sus. Se pare că cea mai apropiată de realitate a rămas cea a savantului Troișki: structura suprafeței lunare s-a dovedit suficient de solidă și pe ea nu s-a descoperit nici un fel de praf.

Fotografiile transmise de „Luna-12” fiind realizate la scară mare vor aduce, după părerea savanților, o contribuție importantă la clarificarea în amănunțime a caracterului și structurii suprafeței lunare. Deocamdată vă prezentăm doar cîteva din noutățile furnizate de cel de al treilea satelit artificial al Lunei. Primele fotografii, realizate de la înălțimea de 100 de kilometri oferă detalii despre zona numită Marea ploilor. Fundul „mării” este presărat cu cratere de diferite dimensiuni înconjurate de cule. Următoarele fotografii, transmise la o săptămîină după cele dintîi, înfățișează o zonă de mare interes pentru astronomi, cea cuprinsă între Oceanul furtunilor și Marea ploilor. Aici a fost descoperită mai de mult o pată învăluită în mister, o regiune în care razele ultraviolete sînt puternic absorbite. Mai mult, în zona craterului Aristarh, aflat la sud-est de această regiune, astronomii au observat un fenomen de luminescență. Tot aici cercetătorii sovietici au descoperit un alt fenomen, o emanație de gaz — molecule de hidrogen, precum și fracțiuni de gaz amestecat cu praf. Este, probabil o zonă vulcanică.

La centrul de televiziune din Moscova se experimentează televiziunea în culori.

— Privește, draga mea, ce frumoasă noapte cu lună..

Poșta medicului

O CITITOARE — Cimpulung Muscel : Este vorba de o hipoglicemie funcțională. Tratamentul se axează pe corectarea tulburărilor neurovegetative (Fobenal 3 pe zi, Bromoval 2 tabl. la culcare, Passinal 1—2 lingurițe la nevoie) și mai ales pe respectarea unui regim bogat în proteine și sărac în dulciuri.

P.M.P.T.S. — T. Severin : 1) Sint sechele în general greu de tratat. Impotriva nervozității există o gamă largă de tranchilizante de care poate beneficia de deplin. Vă recomandăm o cură cu clordelazin în doze progresive, începând cu 1/2 drajeu, crescând cu 1/2 pe zi și ajungând la 3—4 pe zi, sub supraveghere medicală. 2) Numai o electroencefalogramă poate îndepărta orice suspiciune.

E. FRANC. — Timișoara și DOINA S. — Oțelul Roșu : Vă recomandăm un tratament cu Madiol 6 compr./zi timp de o lună asociat cu Epifizan 1 fiolă pe zi timp de 20 de zile. Repetați acest tratament cu pauze de 1 lună, 3—4 luni. În tot acest timp e bine să beți ziua câte 1 fiolă Multigenin iar seara la culcare să luați 1 drajeu Napoton.

D.D. — Aleșd : 1) Puteți efectua exclusiv tratamentul cu Gerovital drajeuri. 2) Loțiunea Gerovital H 3 se va găsi în curind în comerț.

CARAION — Suceava : Faceți un control endocrinologic și analizele hormonale respective, după aceea reveniți.

SIDONIA — Cluj : La uscarea electrică a părului sub cască trebuie să folosiți o cremă grasă pentru protecția feței.

CRISTIAN E.B. — București : 1) Afecțiunea prostatei poate fi desigur cauza. Este necesar un examen urologic. 2) Este vorba probabil de o alergie. Folosiți în asemenea situații 1 tabl. Nilfan. 3) Da. Faceți un control O.R.L.

PAULINA MARONESCU — Sînnicolaul Mare : Este necesară internarea dv. în spital pentru precizarea diagnosticului și stabilirea conduitei terapeutice, cazul dv. fiind destul de dificil.

N.P. — Dragalina : Pînă la apariția articolelor solicitate, iată câteva răspunsuri pe scurt: 1) Alimentația exclusiv lacto-vegetariană, deși e practică de unii, nu e avantajoasă în nici un fel sănătății. 2) Creșterea în greutate a copilului este în mod normal de 500—700 g în luna I-a, 750 g în luna II-a-IV-a, 500 g în luna V-a-VIII-a și 250 g în luna IX-a—XII-a. La un an greutatea minimă va trebui să fie de 8 600 g, ținând seama de cele 3 000 g cu care s-a născut copilul dv.

IOACHIM DAK—București : Ați epuizat într-adevăr tot „arsenalul” curent de medicamente. Este nevoie să apelați la un specialist.

CIMPEAN AVREL — Zlatna : Consumarea moderată a alcoolului nu este contraindicată în timpul tratamentului pe care îl urmați.

GR. B. — IZVIN (Timișoara) : 1) Tensiunea dv. este în limite aproape normale. Aveți un exces ponderal de 7—8 kg la care e bine să „renunțați” printr-un regim sărac în grăsimi, făinoase și dulciuri și bogat în legume, zarzavaturi, fructe. 2) Durerea dv. fiind probabil de natură reumatică, va ceda la tratamentul ce vi s-a prescris, după un timp mai îndelungat. 3) Nu avem nimic de adăugat la recomandările medicului specialist oftalmolog.

DORU F. — Drăgășani și GICU N. — Birlad : Situația nu este atât de sumbră cum o prezentați dv. și sîntem convinși că autosugestia joacă un mare rol în fenomenele pe care le prezentați. Vă recomandăm fortifiante ale sistemului nervos (Fosfobion, ser neurotonic), Multiglutin, vitamine (B₁, B₆ și B₁₂ și E) și tranchilizante (Napoton, Benactizin) sub supraveghere medicală.

DANA S. — Negrești (Iași) : Soțul dv. are nevoie de multă înțelegere din partea dv. Probabil că aveți dreptate în privința antecedentului. Ca tratament, vedeți schema recomandată sub Doru F. — Drăgășani.

GIGI DUMITRIU — Constanța : Nu cunoaștem amănunte în problema care vă interesează. Vă rugăm să vă adresați publicației în care ați citit informația.

C. GRĂDINARU — Crișana : Ne bucură că sfaturile noastre v-au fost de folos. 1) Din păcate, descrierea făcută în termeni prea „savant” nu ne-a ajutat să deslușim cauza precisă a afecțiunii. Presupunem doar un ușor sindrom astenic, pentru care vă recomandăm repaus intelectual după orele de lucru (evitați spectacolele, televizorul, lectura îndelungată etc), plimbări, dar neobositoare, iar dimineața și seara, înainte de culcare, un comprimat de Napoton. 2) Afecțiunea de la piciorul stîng pare să fie o ușoară flebită pe un fond varicos. Nu vă tratați singur cu corticosteroizi, ci consultați înainte un chirurg. 3) În psoriazis dacă crisarobina singură n-a dat rezultate, poate că va fi mai eficientă în următoarea formulă: crisarobina și ulei cadini câte 20 g, acid salicilic 10 g, sapon viridici 8 g, vaselină și lanolină, câte 25 g. Se mai recomandă injecții cu arifen, 1 fiolă pe zi timp de 15 zile.

Doi prieteni: virusologul A. Angheenco și microscopul electronic

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Cînd inima nu-i vinovată

Practica medicală arată că un număr însemnat de pacienți se adresează serviciilor de consultații pentru dureri în regiunea inimii — dureri precordiale, în termeni de specialitate. Ele sînt însă datorite, în mare majoritate, nu unor afecțiuni ale inimii sau ale vaselor care hrănesc inima (coronare), ci altor cauze.

În cele ce urmează vom aminti numai acele afecțiuni neanginoase în cadrul cărora durerea precordială poate constitui simptomul principal, uneori chiar unic. Trebuie să arătăm mai întâi că durerile precordiale își pot avea sediul: 1) în peretele toracic, 2) în organele și țesuturile din interiorul cufetei toracale sau 3) în afara de torace.

1) Durerile cauzate de afectarea elementelor ce constituie peretele toracic sînt cele mai frecvente.

Astfel interesarea țesutului celular subcutanat — fibrozita sau celulita se întîlnește foarte des, mai ales la femeile grase în preajma menopauzei și la nevrotici, uneori asociată cu artropatiile sau spondilopatiile de natură reumatică sau degenerativă. Unii bolnavi din această categorie nu necesită nici un tratament, după ce s-au convins de originea extracardiacă a durerilor.

Mialgiile și nevralgiile intercostale sînt întretinute adesea de focare de infecții (dinți, amigdale etc.) și cedează o dată cu asanarea acestora asociată cu o cură cu piramidon și aspirină, eventual codeină.

Diagnosticul acestor afecțiuni, deși banale în aparență, trebuie făcut de medic după un examen complex pentru eliminarea unor nevralgii secundare determinate de tumori mediastinale, anevrisme ale aortei, radiculonevrite etc.

2) Printre cauzele durerii precordiale cu sediul în țesuturile și organele intratoracice nu facem decît să amintim nevrita frenicului (decelabilă pe traiectul nervului frenic), afecțiunile funcționale și organice ale esofagului (bănuite în prezența unei înghițiri și a legăturilor dintre dureri și alimentație) și tumorile mediastinale, pe care medicul le poate diagnostica relativ ușor.

O mențiune deosebită la acest capitol merită localizările pleuro-pulmonare și pericardice ale unor agenți virotici, cu dureri de intensitate extraordinară, puțin duce la șoc și „imitînd” adesea un infarct miocardic.

Durerea precordială, uneori de intensitate mare, mai cu seamă noaptea, este cel mai frecvent simptom întîlnit în anevrismul aortei.

Nu rareori bolnavi suferind de stenoză mitrală dar mai ales de stenoză aortică acuză dureri precordiale care pot semăna cu cele din angina pectorală.

3) În sfîrșit, o parte importantă a bolnavilor prezintă dureri precordiale de origină extratoracică. Astfel există

forme de boală ulcerosă cu dureri localizate în regiunea precordială. Aceeași regiune poate fi locul de iradiere a durerilor din unele colecistopatii, pancreatite acute sau afecțiuni ale organelor genitale la femei.

În aceeași grupă de afecțiuni ce se însoțesc de dureri precordiale, nevrozei astenice îi revine un rol special în practica medicală.

În concluzie, întocmai ca și în cazul altor stări caracterizate printr-o „expresie” pur clinică (cum ar fi de pildă cefaleea), durerile precordiale necesită un examen medical complex, singurul în măsură să precizeze diagnosticul.

Dr. A. D. Troițkaia

IGIENĂ

Surmenajul ocular și combaterea lui

Oboseala vizuală sau astenopia se întîlnește de obicei la cei ce efectuează lucrări migăloase, la o mică distanță de ochi: ceasornicari, desenatori, cartografi etc. Distanța mică de ochi la care se află obiectul muncii, luminatul prea slab sau prea puternic al obiectului privit fac ca oboseala vizuală să apară mai repede. La aceste condiții se adaugă slăbiciunea mușchilor ochiului sau tulburări vizuale (hipermetropia, prezbiția, astigmatismul) care provoacă așa-zisa astenopie musculară. Unele tulburări nervoase, stări de convalescență, tulburări de nutriție se însoțesc și de o astenopie nervoasă.

Indiferent de natura lui, surmenajul vizual se manifestă la început prin arsură, înțepături sau senzație de greutate în ambii globi oculari, după care apar durerea și tulburările de vedere, obiectele căpătînd dublu contur sau franjuri colorate. Amețelile și durerea de cap însoțesc adeseori aceste simptome. Printr-un efort de voință, vederea corectă poate fi menținută cîtva timp, însă dacă oboseala continuă, tulburările se accentuează — clipit frecvent, blefarite și conjunctivite, contracția mușchilor frontali — și obligă pe cel ce lucrează fie să depărteze de ochi obiectul privit, fie să întrerupă lucrul. După o perioadă mai scurtă sau mai lungă de repaus vizual, ocupația poate fi reluată.

În afara măsurilor de organizare a locului de muncă, prin iluminatul lui corespunzător și prin dispozitive de menținere a obiectului privit etc., surmenajul vizual trebuie combătut prin introducerea pauzelor în timpul lucrului sau alegerea unei profesii care să nu implice mari eforturi vizuale. În general, cei predispuși la astenopie, și anume persoanele care prezintă tulburări oculare sau vicii de refracție, în special hipermetropii, trebuie să evite muncile migăloase și în orice caz să-și corecteze vederea cu ajutorul ochelarelor.

Dr. Eduard Samsonov

LEXICON MEDICAL

Timusul — un „copil teribil” al endocrinologiei

Situat în partea antero-superioară a cavității toracice, între osul sternal și traheea, timusul continuă a fi una dintre „necunoscutele” endocrinologiei. În suși caracterul de glandă cu secreție internă al acestui organ rămîne o problemă deschisă. Nu s-a putut constata, de pildă, pînă acum că timocitele, celulele țesutului timic, elaborează un anumit hormon. Cu toate acestea, deoarece distrugerea timocitelor eliberează o serie de substanțe avînd un rol în formarea de anticorpi și de stimulatori ai țesutului reticuloendotelial, timusul este considerat o glandă endocrină. Această opinie a fost întărită și de faptul că extractele timice exercită o acțiune evidentă asupra creșterii dimensionale și în greutate a copilului, precum și asupra metabolismului calciului, fosforului și glucidelor.

Timusul atinge ritmul cel mai rapid de dezvoltare în preajma nașterii, apoi se dezvoltă mai încet decît celelalte organe, pentru ca la pubertate să scadă în volum și greutate, pînă ce devine minuscul. El mai poate scădea însă în volum și în condiții anormale. Foamea sau subnutriția cronică determină o micșorare a lui, care însă odată cu realimentarea dispăre, în scurt timp organul refăcîndu-se la loc. Involuția timusului se mai observă și după iradierea lui cu raze X, în cursul infecțiilor și intoxicațiilor cu diferite substanțe, sau după accidente alergice. O acțiune asemănătoare o exercită asupra acestui organ și unii hormoni, în special hormonii corticosuprarenali, scăderea greutății timusului fiind proporțională cu dozele de cortizon administrate.

Cercetările în domeniul timusului au demonstrat rolul jucat de acesta în imunitate, la embrion și făt, precum și în creșterea organismului. Extirparea lui atrage după sine tulburări de creștere, care pot fi înlăturate prin administrarea extractelor de timus. De-aici încă o dată teoria existenței unui hormon cu acțiune specifică asupra creșterii care a și fost denumit timocrescina, fără însă ca pînă acum să se fi izbutit izolarea lui în stare pură. În general, persoanele prezentînd un timus de volum subnormal au înfățișarea fizică a unor copii impuberi.

În afară de aceasta, extirparea timusului are consecințe grave și asupra metabolismului calciului și fosforului: apar leziuni osoase, rahitismul se agravează, scade fosforul radioactiv din singe etc.

S-a mai dovedit de asemenea că extractele de timus au proprietăți de prevenire și chiar de distrugere a unor tumori canceroase.

În schimb creșterea de volum patologică a timusului prin hiperplazie timică ori tumori are ca urmare o boală numită miastenienă gravă pseudoparalitică, constînd într-o scădere masivă a forței de contracție a mușchilor și dînd loc la așa-zise „paralizii de oboseală” care însă dispar după un anumit timp de odihnă. Prin extirparea timusului s-au observat vindecări sau ameliorări ale miasteniei în aproape 90 la sută din cazuri.

„Copil teribil” al endocrinologiei, timusul reprezintă unul dintre organele ale cărui funcții fiziologice, încă neclarificate pe deplin, sînt capabile să rezerve mari și utile surprize terapeutice contemporane.

Dr. Z. A. Barski

— Vă mulțumesc, băieți! Cînd imi repar mașina, vă invit la o plimbare!

TAILANDA

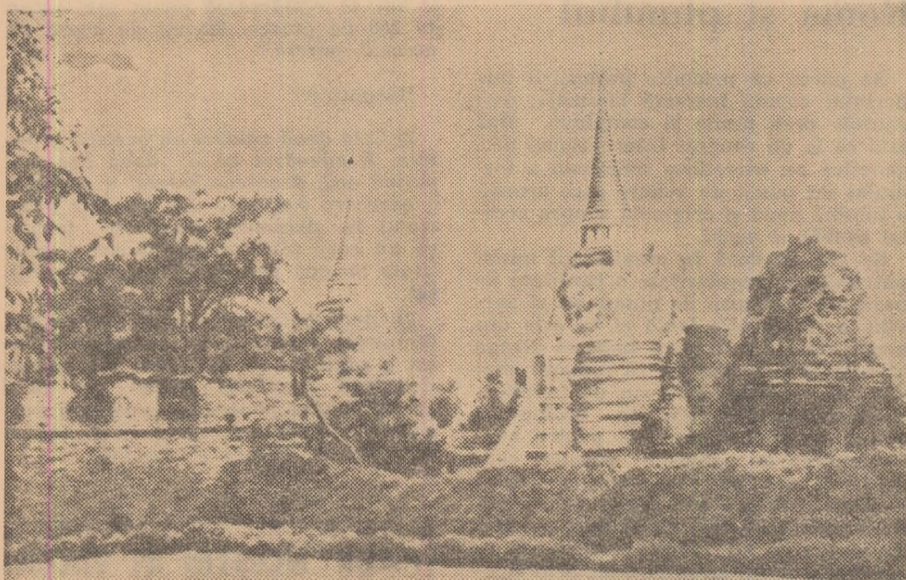
O statuie lungă de 28 metri

Ajuthiei, enciclopediile nu-i consacră prea multe rânduri. Ele consemnează doar că este un oraș tailandez, așezat pe un braț al fluviului Menam, că a luat ființă în 1350 și că din acel an și pînă în 1767 (cînd a căzut pradă, după un asediu de doi ani, unui incendiu provocat de războinicii birmani) a fost capitala statului Siam. În momentul de față, străvechia capitală tailandeză este centrul unei importante regiuni cultivatoare de orez; în afară de asta, locuitorii ei se mai îndeletnicesc cu pescuitul și cu producția meșteșugărească.

Intemeiată la mijlocul secolului al XIV-lea de către regele Ramatipat, Ajuthia a fost într-adevăr timp de 417 ani, capitala statului Siam (numele

cei 35 000 de locuitori ai Ajuthiei din zilele noastre. Cele două orașe sînt legate între ele prin canale; așadar mărul trecut se împletește strîns cu prezentul.

În mijlocul unei pajiști înverzite se află, uluind prin proporții, o statuie a lui Buddha culcat, lungă de 28 de metri. Chiar și în lățime, o mină a divinității trece de un stat de om. Acum statuia se află, firește, în aer liber, dar ne putem imagina ce dimensiuni trebuie să fi avut templul care a adăpostit-o cîndva. Tot la Ajuthia se mai află o statuie celebră a lui Buddha, cea mai înaltă din lume (șaisprezece metri), adăpostită de splendorul templu al lui Vihara Pra Mongkol Bophit, restaurat de curînd. Statuia de bronz

Templul Shrisanphet

dat de europeni, care s-au ivit pe acele meleaguri în secolul al XVI-lea, străvechiului regat Tai). Din primul moment orașul a devenit unul din cele mai mari centre comerciale din Asia; pe piața lui se făcea schimb de produse aduse din China, Japonia și India cu mărfuri europene.

În cele peste patru secole de existență, care au coincis cu perioada cea mai înfloritoare a regatului cirmuit de treizeci și trei de monarhi. Ajuthia a acumulat neprețuite comori de artă, s-a îmbogățit cu palate somptuoase și cu temple mărețe. Cu prilejul unor recente săpături arheologice s-au descoperit, bunăoară, câteva statui ale lui Buddha lucrate în aur și împodobite cu pietre prețioase, care pot fi admirate acum la Muzeul Național din Bangkok. Dar cîte comori nu tănuiesc încă străvechile ruine, risipite printre copaci falnici și năpădite de ierburi! Îndărătul unor arbori seculari se zăresc sumedenie de turnuri și ziduri de cetăți, porți de palate și statui gigantice ale lui Buddha.

De la Bangkok, actuala capitală a Tailandei, pînă la Ajuthia, așezată pe o insulă invadată de pădure, sînt 86 de kilometri care se străbat cu mașina într-o oră și jumătate. În preajma celebrelor ruine, pe malurile unor canale care înconjoară insula, se înalță, însă, clădirile moderne care adăpostesc pe

il înfățișează pe Buddha în poziția lui obișnuită, șezînd cu picioarele încrucișate. O mină se sprijină pe genunchi iar cealaltă este îndreptată înainte. Din palatul regal, cea mai importantă clădire a Ajuthiei, nu se mai păstrează însă decît fundamentul și cîteva resturi de ziduri, porticuri și porți. Rădăcinile copacilor se infiltrează printre cărămizi, iar crengile se încolăcesc în jurul zidurilor, căci, dacă nu intervine omul, jungla și timpul sînt necruțătoare cu trecutul. S-ar mai putea aminti, de asemenea, principalul templu regal din Ajuthia, numit Shrisanphet, trei pagode înalte și albe din preajma lui, care alcătuiesc acum cel mai pitoresc ansamblu din străvechiul oraș, pagoda reginei Shri Surotai și multe, multe alte monumente arhitectonice, celebre măturii ale unei înalte civilizații, ale unui gust și rafinament deosebit — care atrag astăzi la Ajuthia un mare număr de vizitatori tailandez și străini.

V. Saveliev

ITALIA

Popas într-o insulă pitorească

Un „Viscount“ bătrîn ne transportă, în mai puțin de o oră, de la Roma la Cagliari, capitala Sardiniei. Așezată în mijlocul valurilor albastre și străvezii ale Mării Tireniene, între peninsula italică și Spania, insula are forma unui paralelipiped destul de regulat. Culoarea-i verde-cenușie și panglicile subțiri ca niște firicele (cum se zărese din avion) ale șoselelor indică un relief muntos. Sardinia posedă o singură vale largă, care se întinde de la Cagliari pînă în centrul insulei, și o cîmpie mică în extremitatea nord-vestică, aproape de Sassari. O bună parte din cei 1 500 000 de locuitori ai săi trăiesc în aceste regiuni.

Sardinia duce lipsă de apă; precipitațiile sînt mai reduse decît în orice altă regiune a Italiei și nu cad decît iarna. O altă particularitate este mistralul, care suflă mai bine de jumătate de an, dinspre nord și nord-est. Deseori viteza lui atinge 70—80 de kilometri pe oră și chiar mai mult. Din această pricină, în locurile neadăpos-

tite, arborii au forma unei umbrelor răsturnate de vînt și sînt puternic înclinați spre sud.

Vîntul smulge munților un strat subțire de pămînt și, dacă în plus, mai este și saturat de umezeală, recolta de cereale și de fructe riscă să fie distrusă în întregime în cursul celor trei zile cît suflă. Așadar, natura pitoreștii insule nu este prea generoasă cu omul...

Teritoriul Sardiniei reprezintă 8 la sută din cel al Italiei, dar populația numai 2,6 la sută. Conform unor date statistice, aproximativ 41 la sută din locuitori se îndeletnicesc cu agricultura, 30,6 la sută lucrează în industrie și în construcții, iar 28,4 la sută în instituții și în rețeaua de deservire a populației. Printre întreprinderile industriale se numără o rafinărie de petrol, recent dată în exploatare, o fabrică de produse chimice la Cagliari, uzinele din Sassari etc.

Cîteva cuvinte despre bogățiile forestiere. Acoperită cîndva pe mari suprafețe cu păduri, insula și-a pierdut cu timpul, aproape în întregime, veșmintul verde, care a fost tăiat — cum am aflat în cursul călătoriei — îndeosebi la sfîrșitul secolului trecut, spre a fi transformat în cărbuni și în traverse pentru căile ferate. Din masivele de odinioară n-au mai rămas decît pădurile de arbori de plută; la ora actuală, Sardinia este unul din principalii furnizori de plută de pe piața mondială. Planul de dezvoltare economică a insulei prevede însă reimpăduriri.

Deși insulari, locuitorii Sardiniei nu se ocupă prea mult cu pescuitul. De aceea, cu toate că apele din preajma țărmului sînt foarte bogate în pește, litoralul nu este prea populat. Programul de dezvoltare economică a insulei prevede, însă, intensificarea pescuitului de coastă și maritim privind toate soiurile de moluște pe care populația le consumă.

Sardinia este regiunea cu cele mai bogate resurse minerale din Italia. Zăcămintele de argint sînt cunoscute și exploatare din timpuri străvechi; se mai extrag cositor și zinc. Subsolul conține de asemenea mari rezerve de bauxită. În sud-vestul insulei se extrage huiulă încă pe vremea romanilor.

Insulă fermecătoare, cu priveliști pitorești și variate, cu plaje splendide, faleză foarte frumoasă și peșteri împodobite cu stalactite (în una din ele se află și foci!), Sardinia dispune, de asemenea, de monumente străvechi. Pe aici s-au perindat mai multe civilizații, dar urmele celei protosarde sînt cele mai puternice. Protosarzii au fost, cum afirmă oamenii de știință, primii locuitori ai insulei, stabiliți pe cuprinsul ei acum cinci mii de ani și cultivînd mai întîi pămîntul, pentru a deveni apoi crescători de animale. În centrul insulei se înalță și acum turnuri solide de cîte 20 și 30 de metri, construite din blocuri enorme de piatră, folosite de crescătorii de animale deopotrivă ca fortărețe și locuințe. În limba protosarzilor ele se numeau „nuraghe“, nume adoptat cu timpul pentru desemnarea străvechii lor civilizații. Unele turnuri sînt foarte bine conservate.

În Sardinia există, însă, monumente din epoci și mai îndepărtate cum ar fi, bunăoară, un enorm meteorit plasat la capătul unui drum și care a servit de altar oamenilor din paleolitic. Dăinuie de asemenea „morminte ale uriașilor“, înalte de peste doi metri și împodobite cu cite o piatră mare, așezată vertical. Acum, în cavernele care serveau drept lăcaș de veci oamenilor din neolitic, păstorii păstrează vara laptele.

Se poate vorbi și de culturi mai recente. Unele orașe, de pildă, au fost întemeiate de fenicieni. Săpăturile arheologice au dat de curînd la iveală localitatea sudică Nora. Oamenii de

știință au descoperit, însă, că acolo au locuit deopotrivă cartaginezi și romani. Se speră că în alte orașe reperate, dar încă nedegajate, cultura feniciană a rămas intactă.

Serghei Dorofeev

SAHARA

Nisip — numai un sfert...

Autoșenileta înaintează prin pietriș și virtuape spre inima Saharei. Tentacii de a părăsi drumul drept și a merge pe o porțiune mai netedă, dar laterală, este mare. Totuși, ar fi o greșeală de neiertat, căci orice locuitor al Saharei cunoaște zeci de cazuri cu deznodămînt tragic cînd, abătîndu-se de pe ruta normală, spre a evita terenul accidentat, călătorii s-au rătăcit.

Privesc, peste umărul șoferului, vite-zometrul. Am străbătut 120 de kilometri și mai avem de mers 150. Toți călătorii tac, țînîndu-și buzele arse cît mai strîns lipite spre a nu inhala aerul încins, amestecat cu praful. În cerul din urmă, unul dintre ei scrutează atent orizontul, unde se profilează un zid crenelat, aducînd cu contururile unui crîng de palmieri, și rostește:

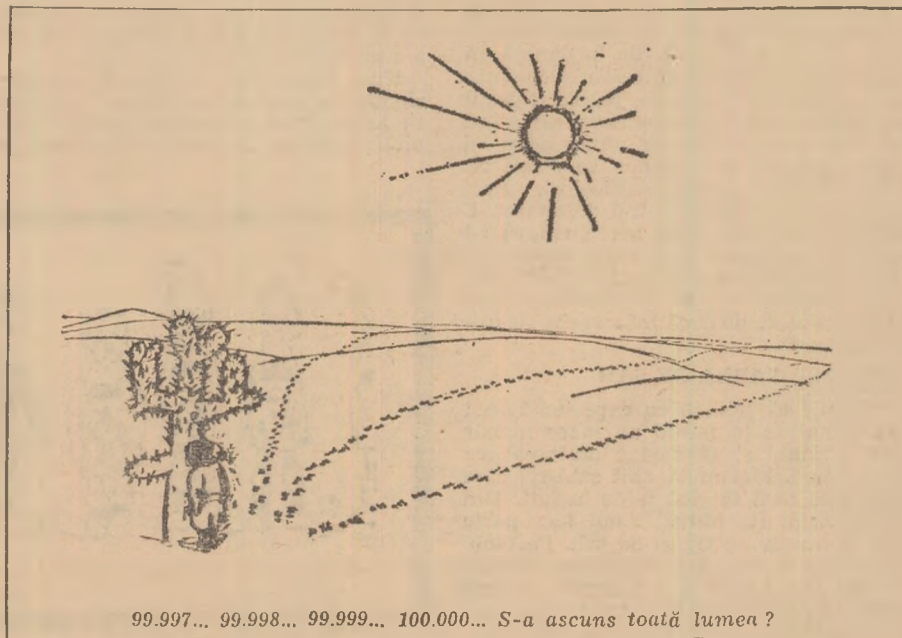
— Miraj!

...Despre Sahara circulă multe păreri nejuste sau inexacte. În genere deșertul este considerat o întindere nemărginită de nisip, lucru care nu corespunde însă realității. Și iată de ce: Sahara, cel mai mare pustiu din lume, este alcătuită îndeosebi din teren pietros, nisipurile reprezentînd mai puțin de un sfert din teritoriul ei. Inexactă este și părerea referitoare la arșița sahariană. Este adevărat că vara temperatura depășește de multe ori, în cursul zilei, 50 de grade la umbră. Cu toate acestea, numai o singură dată, cu prilejul primei călătorii în Sahara, n-am luat cu mine haine groase. După apusul soarelui, pietrele, nisipul și, o dată cu ele, și aerul se răcesc brusc. În nopțile de iarnă gerul este acolo un fenomen obișnuit.

Sahara este, într-adevăr, atît de neroditoare, cum se crede de obicei? Se întîmplă uneori, desigur, să străbați sute de kilometri prin deșert, fără să întîlnești nici urmă de viață. Dar acolo unde există apă, pustiu se acoperă în cel mai scurt timp cu o vegetație bogată. În afară de asta, subsolul Saharei ascunde un imens rezervor acvatic cu lacuri și riuri subterane. Din păcate, însă, localnicii nu au posibilități să aducă apa la suprafață. Ar fi greșit însă să credem că Sahara este locuită numai de nomazi. Aceștia constituie doar 30 la sută din populație, seminomazii 10 la sută, iar 60 la sută locuiesc în oaze și se ocupă cu agricultura, cultivînd îndeosebi cocotieri.

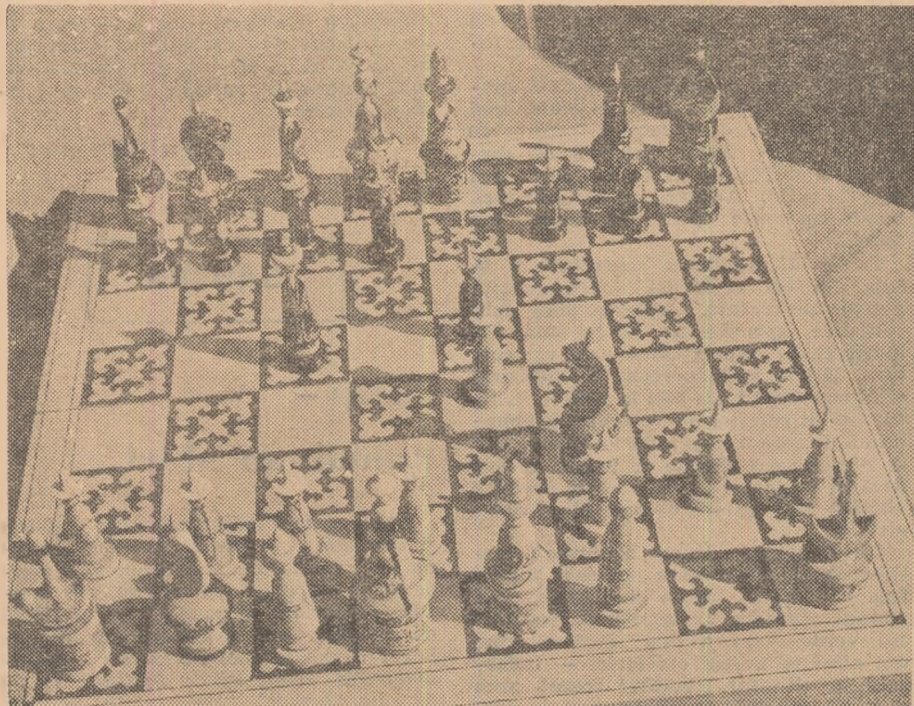
Călătorul care vizitează întîia oară Sahara este sincer uimit cînd zărește, în nisipurile din preajma orașului algerian Tugurtu, un lac cu unde albastrii, pe care se plimbă, cu un aer important, flamingo cu pene trandafirii. Nu este un miraj. Numai că apa din acest lac și din altele asemănătoare este sărată. Ca să-i reducă procentul de salinitate, localnicii au creat un ramificat sistem de drenaj și filtrare; sînt operații mai simple decît extragerea vitalului lichid de la mari adîncimi...

M. Progojin

99.997... 99.998... 99.999... 100.000... S-a ascuns toată lumea?

Din lemn și os un meșter kirghiz a realizat acest original joc de șah. Fantezia lui a imaginat un ornament național pe pătratele negre ale tablei. Regele a căpatat înfățișarea unui venerabil bătrîn din satele kirghize, turnul a fost conceput ca o cupă pentru kumis, pionii par niște copii dolofani puși pe joacă. Oricare din piese, luată separat, e un original bibelou.

UN LABIRINT NUMIT MEMORIE...

...Și un fenomen pe nume Kuni

Doi băieți se jucau cu o cutie de chibrituri. La un moment dat unul dintre ei răsturnă cutia și o parte din chibrituri se risipă pe jos. „Lasă-le acolo, ne mai rămîn destule”, îi spuse el prietenului său. „Ba nu, răspunse acesta, ai risipit 31 de chibrituri”. Nu le numărăse, dar era convins că avea dreptate. De ce? Nici el nu știa, ba era chiar puțin nedumerit. Pînă atunci — avea doisprezece ani — nu-și descoperise capacitatea de „a vedea” numărul unor obiecte fără să-l calculeze.

Băiatul se numea Mișa Kuni. Astăzi numele lui Mihail Kuni este bine cunoscut nu numai publicului larg al sălilor de spectacol, dar și psihologilor, telepaților, matematicienilor, fizicienilor.

CINE A GREȘIT ?

Sala era, ca de obicei, plină pînă la refuz. Se anunțase o experiență cu „priză” la public: pe scenă era invitat un spectator care trebuia să scrie pe tablă ziua și anul nașterii lui, iar Kuni, cu spatele la tablă, urma să le „ghicească”. În acea seară — era în 15 mai — pe scenă urcă o femeie și scrisse: 19 septembrie 1933. Kuni o luă de mină, se concentră și-i ură „La mulți ani!”, adăugînd că se născuse la 15 mai 1929. Publicul incremeni. Intrigat de tăcerea sălii, Kuni înțelese îndată că se petrecuse ceva neobișnuit. Se întoarse și privi tabla: 19 septembrie 1933! Cum de putuse să comită o greșeală atît de grosolană?

— Maestrul are dreptate, rosti spectatoarea emoționată. M-am născut la 15 mai 1929, dar am încercat să-mi ascund vîrsta...

UITUCUL

Pasionat cineamator, în timpul turneelelor pe care le efectuează, Mihail Kuni nu se desparte de aparatul de filmat. Într-un rînd, se afla la Șanghai, în parcul ce adăpostește celebrul acvariu al orașului. O bătaie din palme și peștii se adunară în fața balustradei așteptînd să capete firimituri de pîine. Kuni își puse aparatul pe o bancă, se distră un timp hrănind peștii multicolori, apoi se întoarse la hotel uitînd de aparat. E drept că puțin după aceea cineva i-l aduse, dar maestrul se arătă foarte necăjit din pricina... memoriei sale slabe:

— Nu știu cum de am putut să-l uit. Îmi amintesc doar că în acvariu au fost 87 de pești...

DUEL PE TABLA DE ȘAH

Se știe că șahiști cu experiență pot să calculeze în minte un mare număr de variante și să aleagă mutarea cea mai bună. Mai mult, sint șahiști care pot juca fără să aibă tabla în față. Din repertoriul lui Mihail Kuni face parte și un număr cu figuri de șah. Pe tablă cineva dispune, la întîmplare, cît mai multe figuri: Kuni le privește răstimp de o secundă apoi se întoarse cu spatele și repetă fără greș poziția figurilor:

lor: regina albă la a6, calul negru la d3 ș.a.m.d.

S-ar părea că orice bun șahist rezistă cu bine la această încercare. De aceea Kuni nu s-a arătat încîntat cînd un cunoscut șahist, și-a exprimat dorința să ia parte la experiență. Tabla fu încărcată cu figuri. Kuni își demonstră măiestria cu ușurința ce-l caracterizează. Veni rîndul șahistului și... surpriză! El se dovedi incapabil să-și amintească mai mult de cîteva figuri. Căci amplasarea lor era pentru un jucător lipsită de orice logică și nu-i oferea nici un punct de reper.

O FORTĂREȚĂ GREU DE CUCERIT

Cercuri din ce în ce mai largi de oameni de știință se convingeau că demonstrațiile lui Mihail Kuni nu erau trucuri, ci se datorau unor uluitoare mecanisme cerebrale cu care îl înzetrăse natura. Mai greu de cucerit se arătară, însă, reprezentanții științelor exacte. De aceea, prima lui întîlnire cu savanții de la Dubna a fost, după spusele lui Mihail Kuni, cea mai dificilă încercare din cariera lui.

În primul rînd de scaune ședeau Kurceatov, Wexler, Bruno Pontecorvo. Era limpede că obișnuitele demonstrații cu cifre (de exemplu, memorarea și adunarea simultană a citorva numere formate din 20 de cifre) nu aveau cum să impresioneze. Kuni rugă asistența să-i propună numere formate din 40 de cifre. Experiența reuși, dar în ciuda dificultății ei sala rămase rece. Fizicienii erau obișnuți cu memorarea numerelor mari. Și într-adevăr, altele, nu mai puțin grele, fură repetate mulțumitor de cîteva cercetători. De asemenea, dacă printre spectatorii obișnuți nu ar fi fost nimeni care să indice, fie și aproximativ, succesiunea culorilor imprimare pe un mare număr de discuri ce se roteau cu viteză, printre fizicienii s-a găsit o femeie care s-o făcă.

Kuni mai avea în rezervă o experiență, în care nu-și punea însă speranța deoarece o socotea banală. El invită pe cineva din sală să deseneze pe

tablă cît mai multe cerculețe, al căror număr urma să-l ghicească dintr-o aruncătură de ochi. În timp ce un fizician desena asiduu, Kuni discuta cu sala. Deodată nu-și putu stăpîni o tresărire: publicul izbucnise în rîs. „Dacă adunarea asta de somități rîde, gîndi el, pe tablă trebuie să fie ceva înfiorător”.

Se întoarse și înlemni: suprafața neagră era plină cu cercuri și cerculețe, unele concentrice, altele întretăiate. Într-un cuvînt, o operă demnă de un cercetător al microcosmosului. Și totuși, două secunde de concentrare fură suficiente. Răspunsul: 167. Auditoriul trimise pe scenă cîteva delegați pentru control. Luminatele capete numărară timp de cinci minute după care confirmară: 167 de cerculețe.

În sfîrșit, sosi și binemeritatul ropot de aplauze.

IPOTEZE

Roma și plumbul

Se părea că pricinile prăbușirii imperiului roman fuseseră lămurite, deși cauzele erau multe și complexe. Dar iată că la un congres internațional de... genetică un cercetător american a formulat un punct de vedere care aruncă o lumină nouă și originală asupra acestei probleme vechi.

Se știe că dacă în organismul uman pătrunde cu regularitate o cantitate de peste un miligram de plumb pe zi survine o intoxicație lentă și în cele din urmă moartea. Autorul ipotezei atrage atenția asupra faptului că romanii, mai ales cei înstăriți, foloseau de predilecție plumbul la prepararea produselor cosmetice și farmaceutice, pentru confecționarea de ustensile casnice, conducte de apă, băi și — ironie a soartei — sicerie. Dar cea mai importantă sursă de intoxicație a fost vinul. Spre a-l feri de oțetire și a-l îndulci, romanii îl amestecau cu un sirop obținut prin fierberea sucului de struguri în vase captușite cu plumb.

Mortalitatea sporită și natalitatea scăzută în rîndurile claselor înstărite ale vechilor romani ar putea întări ipoteza intoxicației în masă cu plumb. De altminteri calculele au arătat că longevitatea medie a aristocrației romane era de 22—25 de ani.

I. Ippolitov

EVRIKA!

Arhimede vă pune probleme

Fizicianul sovietic I. Perelman a propus studenților săi două experiențe legate de principiul lui Arhimede. În primul caz, el a adus două căldări identice, umplute ochi cu apă. Într-una din ele plutea o bucată destul de mare de lemn. Întrebarea a fost: care din ele va trage mai greu la cîntar?

Răspunsurile au variat. Unii au fost de părere că mai grea e căldărea în care plutește lemnul, deoarece el se adaugă numărului de kilograme pe care-l are apa. Alții au opinat, dimpotrivă, că această căldăre va fi mai ușoară, deoarece lemnul cîntărește mai puțin decît apa. Dv. ce credeți?

În cea de a doua experiență, pe talgerul unei balanțe a fost pus un pahar umplut pe jumătate cu apă și alături de el o greutate oarecare — să zicem de 50 de grame. S-a constatat că pa-

—Meciul s-a desfășurat într-o atmosferă de sportivitate și corectitudine deplină...

harul, apa și greutatea cîntăresc laolaltă 250 de grame. Ce se întîmplă dacă aruncăm greutatea în pahar?

Unii studenți au răspuns că, în conformitate cu principiul lui Arhimede, un corp scufundat în apă e mai ușor decît în aer. Prin urmare, talgerul ar trebui să cîntărească acum mai puțin de 250 de grame. Sînteți de acord cu această părere?

Răspunsuri

1) Cele două căldări au aceeași greutate. E adevărat că a doua are mai puțină apă, deoarece lemnul a deplasat o oarecare cantitate din ea. Dar principiul lui Arhimede stabilește tocmai că un corp plutitor deplasează o cantitate de apă corespunzătoare greutății lui.

2) Acul balanței rămîne nemiscat. Greutatea introdusă în pahar a deplasat o cantitate de apă, care s-a ridicat deasupra nivelului inițial. În felul acesta fundul paharului suportă o presiune suplimentară, egală cu greutatea pierdută de corpul scufundat.

PAȘII NOȘTRI ÎN VIAȚĂ

Cel mult 30.000!

Cu ajutorul unui pedometru, un elvețian a numărat, în 1893, toți pașii pe care i-a făcut în cursul aceluși an, lăsînd deoparte doar micile deplasări în preajma și în interiorul locuinței. Funcționînd de dimineață pînă seara la ora 10, pedometrul a indicat într-un an 9 760 000 de pași, cu alte cuvinte cite 26 742 pași, în medie, în 24 de ore (dintre care cite 1 500—2 000 pe scări). E mult sau puțin? Autorul măsurărilor a constatat că după o zi de 30 000 de pași se simțea numai obosit, după mai mulți pași îl dureau picioarele și nu-i era suficientă o noapte de odihnă pentru a-și reface forțele. El a ajuns astfel la concluzia că 30 000 de pași pe zi marchează hotarul între oboseala plăcută și una excesivă.

TRADIȚII

Întrecerea „rablelor“

Duminica trecută s-a desfășurat tradiționala cursă anuală rezervată automobilelor de model vechi, pe parcursul Londra-Brighton. Pentru a dobîndi „medalia punctualității”, conducătorii au trebuit să străbată cei 88 de kilometri în maximum 10 ore.

Cel mai nou model prezentat la această originală cursă data din 1904. Cel mai vechi era un „Mercedes-Benz” din 1893, care însă s-a comportat mai mult decît onorabil, ajungînd la destinație în numai... șapte ore și un sfert, deci cu o viteză medie de aproape 12 km/oră.

Îmbrăcați în costume de epocă, automobileliștii au fost încurajați frenetic de sute de mii de spectatori. Aceștia nu s-au limitat la un sprijin moral: cînd fostul campion mondial Phil Hill (care pe mașina sa de curse depășește regulat 300 km/oră) a rămas în pană la 500 de metri de sosire, cîteva spectatori l-au împins de la spate, pentru a-i evita pierderea medaliei.

Cursa Londra-Brighton comemorează legea adoptată în 1896, prin care se desființea obligativitatea ca automobilele să fie precedate de o persoană mergînd la pas și agîtînd un steguleț, pentru a evita accidentele.

„Herr Doktor“ cade în capcană

(Urmare din pag. 4-a)

După felul cum vorbea părea foarte tulburat.

— De acord. Peste o oră, în sala de lectură de lângă iaht-club.

Friedrich mă aștepta, instalat comod într-un fotoliu, ținând în mână un număr din „Izvestia“.

— Bună ziua, tovarășe Wehrman.

— Bună ziua. Astăzi a venit din nou...

— Tot fără să-ți fi trimis în prealabil mult fagăduita carte poștală ilustrată!?

— Tot. M-a acostat pe stradă, apoi am mers la mine acasă.

— Ce voia de data aceasta? Te-a rugat să-i îndeplinești o mică rugămintă, nu?

— A, nu. Mi-a cerut ceva îngrozitor. Iată ce mi-a dat — rosti Friedrich și-mi întinse un pachet mic, lunguț.

L-am desfăcut și am găsit înăuntru o tabacheră cu marcă străină. După ce am deschis-o cu deosebită grijă, am zărit, printre bucăți de vată, trei mici tuburi metalice, care semănau cu niște țigări.

Iată deci ce puneau la cale „amicii” noștri!

— În ce loc ți-a cerut să le așezi? — am întrebat eu cu glasul răgușit.

— Știi despre ce-i vorba? — mă întrebă uimit Friedrich.

Ba bine că nu! Cum era să nu cunosc faimoasele „țigări” germane, un vechi și sigur mijloc diversionist? Cite nave trimiseseră ele la fund în timpul războiului! De câte ori le avusesem în mână (după ce, bineînțeles, fuseseră făcute inofensive), de câte ori le studiasem! Dar nu văzusem încă niciodată la lucru groaznică armă: în aparență era simplă, dar provoca un incendiu puternic.

— Unde ți-a poruncit să le viri? — am repetat întrebarea cu un glas care-și recăpătase între timp timbrul normal.

— În cala unde se află submarinele gata de lansare la apă. Mi-a spus că-i un lucru simplu pentru mine. Că pot s-o fac fără să fiu observat. Într-adevăr, așa este. Am acceptat.

— A fixat data?

— Mi-a spus că îmi va trimite o ilustrată.

— Din nou a adus vorba despre ilustrată?

— Da, din nou. Va avea următorul text: „Friedrich îmi pare rău că nu ne-am văzut. Mă simt istovit. Astăzi plec. Al tău E.”. Acesta e semnalul.

— Este clar că te-a vizitat un tip foarte versat. Nu-i exclus să mai fi antrenat și pe altcineva în această poveste, în afară de dumneata.

— De ce?

— Asemenea specimene, tovarășe Friedrich, n-au încredere în nimeni. De aceea lucrează cu dubluri, pentru cât mai multă siguranță. Așadar, trebuie să luăm imediat măsuri. Asta ne privește, însă, pe noi. Pe dumneata te rog două lucruri. Mai întâi îți iau tuburile astea și mâine îți aduc altele, inofensive. După ce primești ilustrata îmi dai imediat de știre, iar „țigările” le pui acolo unde ți s-a indicat.

— Am înțeles.

— În al doilea rând, chiar astăzi seară, la ora șase, te rog să vii în parc, pe terenul de tenis. Ai să te uiți la cei care joacă. Pe mine nu mă cunoști. Caută să treci cât mai neobservat și să cercetezi cu luare aminte pe fiecare persoană în parte. La miezul nopții să-mi telefonezi și să-mi spui dacă vreunul dintre ei seamănă cu tipul care ți-a dat tuburile. E limpede?

— Cît se poate de limpede. Dar vizitatorul meu a plecat. Mi-a spus că a venit special ca să se întâlnească cu mine.

— Îl consideri om demn de încredere?

— Mă rog, am să vin în parc.

Am plecat la Zaharian, unde am luat legătura telefonică cu Lisiuc și cu Niliu. Șefii mi-au aprobat planul de bătaie. Secția orașenească a GPU avea o misiune delicată: trebuia să întărească paza șantierului, mai cu seamă a calelor de construcție, dar în așa fel încât să nu se observe. Agenții germani nu trebuiau să vadă nici o schimbare, nici un semn de alarmă.

Tehnicienii lui Zaharian au stabilit că „țigările” urmau să explodeze peste cinci zile. Dacă în acest răstimp nu vom izbuti să-l descoperim pe „elvețian”, va trebui să-i ridicăm numai pe cei pe care-i cunoșteam. Ceea ce însemna că vom da lovitură numai pe

jumătate sau poate numai pe sfert. Dar altă soluție nu aveam.

După o partidă de tenis

Liuda și cu mine jucam împotriva cuplului Gheorghi Karlovici—Evghenia Andreevna. Deși jurisconsultul era în mare formă, am izbutit totuși să-i batem. Succesul nu ni se datora, însă, atât nouă cât doamnei Kurnatova-Borjik care, cu toate că ținea să treacă drept tenismană pasionată, nimerea foarte rar mingea.

Treptat, zimbetul de pe buzele pline, frumos arcuite ale lui Gheorghi Karlovici, începu să se stingă. Dacă n-ar fi fost un gentleman desăvârșit, partenera lui ar fi încasat o papară de toată frumusețea!

Pe teren erau foarte mulți spectatori. Printre ei l-am zărit și pe Friedrich. Am câștigat o partidă, a doua.

— Poate că ar trebui să schimbăm componența echipelor — am propus eu la un moment dat.

— Vreți să schimbăm doamnele? — întreabă Gheorghi Karlovici.

— Dimpotrivă, doamnele să ne schimbe pe noi.

— Bravo — aplaudă Liudmila cu un aer serios.

— Mi-ați dat o lecție — observă scurt Wehrman.

Făcurăm schimb. Curînd, Evghenia Andreevna și cu mine începuserăm să pierdem. Suporterii ne încurajau călduros, dar în zadar. Furăm învinși la un scor categoric.

— Știi ceva, prieteni — ni se adresează Gheorghi Karlovici, în timp ce vira în sac rachetele și mingile. — Am o propunere. Să încheiem seara la o bere. Ce părere aveți?

Evghenia Andreevna era entuziasmată. Nici Liudmila n-avea nimic împotrivă. Așa încît pornirăm spre iaht-club.

Ca să fiu sincer, nu mă bucuram de loc de întorsătura pe care o luasem lucrurile. Eram preocupat de cu totul altceva. La un moment dat mi-am cerut scuze și am ieșit ca să-i telefoniez lui Friedrich.

— Nu l-am văzut pe teren — îmi răspunde tinărul.

Dezamăgit, m-am întors în local și, pretextînd că aveam ceva urgent de lucru, am început să-mi iau rămas bun.

— Merg și eu cu dumneata — spuse Liuda. E cam târziu.

— Și eu — ni se alătură imediat Evghenia Andreevna. — Sint obosită. Mergem împreună. Mai luăm puțin aer.

Liuda îi aruncă o privire încrunțată, apoi se ridică brusc și ieși. Evghenia Andreevna mă luă, însă, de braț și pornirăm încet în urma Liudmilei. Eram incredințat că va găsi un pretext oarecare ca să se descotorosească de prietena ei... Curînd, însă, mi-am dat seama că nu era chiar atât de simplu. Liuda tăcea. La fel și eu. În schimb doamna Kurnatova-Borjik se lăsa furată de amintiri și începu să vorbească despre neuitatele vremuri de demult, dinainte de revoluție.

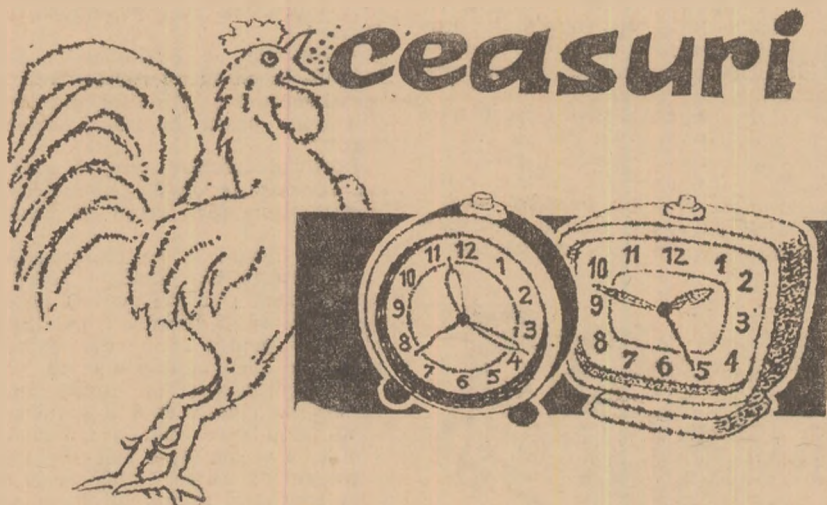
— Ce viață se ducea pe atunci la Nijnelimansk! Făceam din noapte zi, mai ales sîmbăta și duminica. Locuiau aici mulți bogătași: negustori, moșieri, proprietari de fabrici. Oamenii minunați! Fiecare dintre ei era o personalitate. Și ce baluri se dădeau! Ce spectacole de amatori! Dar jocurile de cărți, dar cursele! Într-o oră puteai deveni milionar. Un prieten de-al soțului meu, locotenent, a pariat odată pe o iapă — „Musca” o chema — și a câștigat cincizeci de mii de ruble. Era cît pe aci să înnebunească de bucurie. Este adevărat că după aceea a început să joace mereu la curse, și-a irosit toți banii, a făcut datorii, a semnat polițe pe care nu le-a mai putut onora și în cele din urmă s-a împușcat. Exista chiar o anume rînduială în vizite: astăzi, bunăoară, mergeam la Matveev, primarul, mâine la Götzen, directorul unei uzine, poimîine la căpitanul de jandarmi, iar sîmbăta la „elvețian”... De ce te-ai oprit, Alexei Alexeevici?

Cum să nu mă fi oprit? Parcă mă lovide trîznetul.

— Nu-i nimic, Evghenia Andreevna. Continuă, te rog! Rămăseseră la „elvețian”. Cine era omul ăsta? Într-adevăr, un elvețian?

— Habar n-am. Poate să fi fost chiar elvețian sau să fi trăit numai în Elveția. Pe atunci era foarte simplu, nu ca acum. Obțineai viza poliției, cumpărai bilet și adieu! Pe scurt, toți prietenii lui îi spuneau „elvețianul nostru”. Ce importanță are asta? Putea să fie și australian. Principalul e că avea un farmec deosebit. Și apoi era bogat, generos, inteligent.

(Va urma)

Un ceas deșteptător este necesar în orice gospodărie
Modelul preferat îl puteți procura de la
MAGAZINELE UNIVERSALE ȘI SPECIA-
LIZATE ALE COOPERATIVELOR
DE CONSUM

Poșta redacției

MIHAILOV ȚVETEA — Reșița: Vă mulțumim pentru frumoasele aprecieri făcute revistei noastre. În legătură cu problema care vă preocupă, vă sfătuim să vă adresați Institutului politehnic din Timișoara.

VASILESCU NICOLAE — com. Ostroveni, raion Corabia: Adresele solicitate sînt: Ioan Hotescu, Clinicile-Noi, str. G. Dima nr. 5, Timișoara I și Șt. Gh. Ștefănescu, str. Cuza Vodă nr. 5, Pitești.

DREVĂRESCU M. — Zalău: Pentru poezii originale, adresați-vă unei publicații de specialitate din regiunea dv.

TEOFAN VASILE — Piatra Neamț: Precum ați putut observa, am mai publicat materiale legate de culturism, lucru pe care îl vom face și în viitor. În ce privește existența unor manuale care să trateze despre această temă, v-ați putea informa la Editura U.C.F.S.

DUMITRU HORIA — București: Vă mulțumim pentru aprecierile și urările făcute. Cele mai plate ceasuri sovietice sînt „Vimpel”, „Raketa” (cu grosimea de numai 2,7 mm, 23 de rubine și un mecanism de 34 ore) și delicatul ceas de damă „Ceaika”, cu diametrul de 12 mm.

PORUZNIC CONSTANTIN — Arad: Regretăm, dar nu putem folosi materialul dv. Expediați prin poșta timbrele pentru retur.

DUDA I. — București: Citiți răspunsul dat mai sus tovarășului Drevărescu M.

BECHERETE IOAN — Hunedoara: În legătură cu adresa pe care o solicitați, adresați-vă revistei umoristice

sovietice „Krokodil”, Moscova, A-15, Bumajniț proezd, 14, U.R.S.S.

FRĂȚILA COSTEL — Ploiești: Ne bucură faptul că revista noastră vă interesează. Articole despre exercițiile Yoga am mai publicat, ultimul, în nr. 42 din anul acesta. Pentru consultarea colecției revistei, adresați-vă unei biblioteci publice.

BRÎNCOVEANU DUMITRU — Oradea: Vom ține seama de sugestiile dv. într-un viitor cît mai apropiat.

CHIȚULESCU GEORGE — com. Puchenii — reg. Argeș; **MUICA DORU** — Băile Herculane: Nu sîntem în măsură să vă procurăm adresele solicitate.

MUNTEANU IVAN — Simeria: Despre colecționarii sovietici revista noastră a publicat un articol în nr. 41 a. c. Adresați-vă „Asociației colecționariilor sovietici”, Moscova, U.R.S.S. În cea de a doua problemă citiți răspunsul de mai sus.

TREISTARU ADRIAN — Timișoara: Răspunsul la întrebarea dumneavoastră vi-l poate da Ministerul Învățămîntului, căruia vă sfătuim să vă adresați.

CÎMPEANU GRIGORE — Borșa — reg. Maramureș: Ne pare bine că îndrumările de la „Poșta medicului” v-au fost de folos. Sugestia făcută e interesantă, dar nu avem cum s-o folosim.

ELENA PLATON — Bacău: Pentru abonamentele care vă interesează adresați-vă „Cartimexului” sau Poștei Centrale, București.

ZAMORA D. C. — Com. Telești — raion Gorj: Puteți procura lucrările solicitate prin Librăria Centrală „Cartea prin poștă”, str. Sergent Nutu Ion, nr. 8-12, raion V. I. Lenin, București.

Vizita medicală

Astăzi nu s-au ținut lecții la școală, dar nu ne-am bucurat ca de obicei, pentru că în loc de școală a trebuit să mergem cu toții la policlinică, la control, să vedem dacă nu-i nebul vreunul dintre noi. Ni s-au împărțit încă de ieri niște hîrtiuțe pe care trebuia să le ducem taților și mamelor noastre și am fost preveniți să ne prezentăm la policlinică cu adeverința de vaccinare, cu mama și cu carnetul de note. Profesoara ne-a spus că or să ni se facă teste. Testele sînt atunci cînd trebuie să desenăm ceva ca să dovedim că nu sîntem nebuni.

Cînd am ajuns cu mama la policlinică, mai mulți colegi ai mei se și aflau acolo. Nimeni nu rîdea, ca de obicei. Și mie mi-e frică de doctori și de cabinete medicale. Acolo totul e alb și miroase a spital. Băieții au venit cu mamele lor, în afară de unul, al căruia tată e director și care a venit cu șoferul. Apoi au sosit și alții cu mamele lor. Unul urla ca din gură de șarpe, de te prăpădeai de ris uitîndu-te la el. Pe urmă a ieșit o tanti foarte blajină, în halat alb, a cerut mamele adeverințele de vaccinare și ne-a spus că doctorul are să ne primească îndată, așa că să nu fim nerăbdători. Mamele au început să tăfăsuiască între ele și să ne mîngie pe cap, admirîndu-ne cît sîntem de drăguți și de cumînți. Iar șoferul și-a făcut de lucru ștergînd mașina lui mare și neagră.

— Al meu mîncă foarte prost, spune o mamă, pur și simplu nu știu ce să mă fac cu el, e așa de nervos!

— Al meu e un mare mîncău, nu-și găsește locul pînă nu infulecă ceva.

— Mi se pare că-i încarcă prea mult cu învățatura, își dădu cu părerea a

treia mamă. E o nebulie, nu alta. Al meu nu mai prididește. Pe vremea mea...

— Trebuie să-ți spun, dragă, o întreprinsese mama celui care plîngea, că băiatul meu învață foarte ușor. Totul depinde de aptitudinile copilului. Ascultă-mă, dacă nu încetezi cu plînsul, îți ard o palmă de față cu toți!

— Poate că învață ușor, dar mi se pare că băiețelul dumitale e cam nedisciplinat, nu-i așa?

Mamele plîngărețului nu-i plăcu răspunsul, dar nu apucă să zică nimic pentru că tanti în alb apărură din nou și ne spuse că era timpul să începem să ne dezbrăcăm. Atunci plîngărețul se porni să urle cu și mai mult foc. Mama lui începu să strige la el, alte mame izbucniră în rîs și își făcu apariția doctorul.

— Ce se petrece aici? întrebă el. Vizitele astea medicale se transformă întotdeauna într-un coșmar. Astîmpărați-vă, copii, sau le spun profesorilor să vă pedepsească. Vă rog să vă dezbrăcați mai repede.

Ne-am dezbrăcat și ne-am pomenit în pielea goală. Cred că era o priverliște nostimă. Fiecare mamă se uita la copiii altor mame și toate mamele dădeau din cap așa cum face mama mea cînd cumpără pește și-i spune vinzătorului că nu e proaspăt.

— Copii, treceți în camera alăturată. Acolo o să vă examineze doctorul.

— Nu vreau să merg fără mama! țipă plîngărețul, care rămăsese numai cu ochelarii pe nas.

— Bine, spuse tanti în alb. Intrați cu copilul, dar încercați să-l liniștiți.

— Ah, va să zică așa! izbucni o mamă. Dacă dumneaei poate să-și însoțească fiul, nu văd de ce n-aș putea face la fel!

— Eu vreau să intru cu nenea șoferul! strigă fiul tatălui-director.

— Ești într-o ureche! îl apostrofă colegul lui de bancă.

— Ia mai spune o dată! se răsti cel

într-o ureche, înaintînd spre el amenințător, dar se pomeni cu un pumn în nas. Se iscă o hărmălaie de nedescris. Șoferul veni în fugă și în prag apărură doctorul.

— E de neimaginat ce se petrece aici! spuse doctorul. În urmă cu cinci minute scîncea numai unul, iar acum

urlă toți. Asta nu-i policlinică, e balamuc!

— Situația e inadmisibilă, declară șoferul. Răspund de copilul ăsta în aceeași măsură ca și de mașină. Trebuie să-i aduc acasă în stare perfectă. E clar?

Doctorul deschise gura să spună ceva, o închise la loc, fără să rostească un cuvînt și ne făcu semn să intrăm în cabinet.

Apoi, începu să ne cîntărească.

— Poftește tu, arătă el spre unul mai grăsan. Dar grăsanul îl rugă să-i dea voie să-și termine prăjitura de ciocolată pentru că ne mai avînd buzunare n-avea unde s-o pună.

Doctorul oftă și mă invită pe mine să urc pe cîntar, apoi îl certă pe vecinul meu care apăsa cu piciorul pe cîntar ca să mă arate mai gras. Plîngărețul refuză să se cîntărească și, ca să-l convingă, mama lui îi promise o umedenie de bunătați. Atunci plîngărețul se apropie de cîntar, tremurînd ca un caraghios, iar cînd totul se sfîrși se aruncă zberînd în brațele mame-si. Doi băieți avură ideea să se cîntărească împreună și în timp ce doctorul îi ocăra, fiul tatălui-director trase un ghiont colegului său de bancă, drept răspuns la pumnul primit în nas. Ceea ce îl scoase definitiv pe doctor din sărite. El declară că e sătul pînă peste cap, că dacă nu încetăm cu toate poveștile astea ne dă afară pe toți și că, în general, mai bine se făcea avocat, așa cum îl sfătuisse taică-său. Pe urmă ne puse să-i arătăm limba și-și lipi urechea la pieptul fiecăruia, ne porunci să tușim și-l certă pe grăsan pentru că-i zburau din gură firimituri de prăjitură.

Apoi ne pofti să ne așezăm la masă, ne împărți creioane și hîrtie și ne spuse:

— Acum, copii, desenați toți ce vă trece prin minte, dar vă previn: cine nu-i serios capătă un pumn după ceafă de n-o să-l uite toată viața!

— Încercați numai, că-l chem pe nenea șoferul! strigă fiul tatălui-director.

— Desenează! se răsti la el doctorul. Ne-am apucat de treabă. Eu am desenat o prăjitură de ciocolată, iar grăsanul o tocană. Așa, mi-a explicat el, pentru că eu n-am înțeles că desenase o tocană. Plîngărețul desenă o hartă. Alții făcură niște cowboy călare, iar un tociar nu desenă nimic pentru că, spuse el, nu fusese prevenit și nu pregătise nimic. Vecinul meu îl desenă pe plîngărețul, care se supără și începu să urle. Cineva strigă:

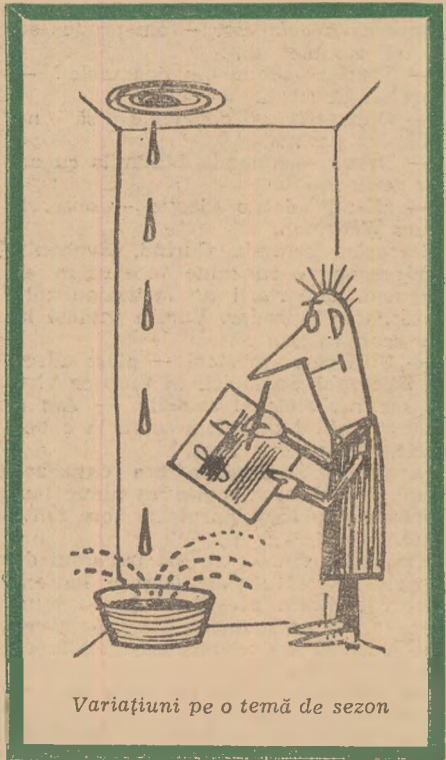
— Domnule doctor, a copiat de la mine!

Era grozav de interesant. Toți strigau și rideau. Plîngărețul urla. Alții doi se băteau. Atrase de gălăgie, în cabinet năvăliră mamele și șoferul.

La plecare, doctorul ședea pe marginea mesei, fără să spună nimic, numai ofta din cînd în cînd. Tanti în alb îi aduse un pahar cu apă și niște tablete: doctorul desena pistoale.

Nebun era el, nu noi!

(După „Nedelea“)

Variațiuni pe o temă de sezon

Întoarcerea astronautilor

Ciudățeniile au început la distanța de doi parseci de Soare...

După ceasul navei, părăsiseră Pămîntul în urmă cu zece ani, dar pentru pămînteni absența lor durase 340 de ani. Și iată că se întorceau. De la distanța de doi parseci puteau lua legătura cu Pămîntul.

Imensa lor navă părea demodată. Avea la bord un teatru, două săli de cinema, club, muzeu, stadion... Toate acestea nu-i scuteau, însă, de nostalgie. De aceea, cînd vocea mecanică îi înștiință

că numai doi parseci îi mai despărțeau de Sistemul solar, membrii echipajului nu-și ascuseră emoția. Dar Sistemul solar tăcea. Microfoanele nu transmiteau decît o rumoare surdă, cu modulații imprecise, a căror natură nu reușeau s-o stabilească. Kirill Mihailovici Iașin, comandantul navei, care părăsise Pămîntul la vîrsta de șapte ani și între timp luase locul fostului comandant, un bătrîn lup cosmic, ședea în fotoliul legăturii directe și aștepta...

Astronauții se obișnuiseră cu gîndul că nu vor mai revedea pe cei ce-i conduseseră la plecare. Dar ce putea să însemne tăcerea Pămîntului? Nu se așteptaseră la una ca asta. De ce Responsabilul pămîntean cu legătura directă nu se afla la postul lui? Căci programul — care în răstimpul celor 340 de ani trebuia să rămînă neschimbat — glăsuia așa: planeta îi va saluta la distanța de doi parseci; la o jumătate de parsec astronava va fi interceptată de rachete și ghidată spre Pămînt...

Dar în microfoane continuau să gîlgăie sunete ciudate, a căror amplitudine creștea și descreeștea, neîntînd seama de nici o lege a fizicii... Să fie un război termonuclear? Dar amenințarea acestui gen de conflicte fusese lichidată o dată pentru totdeauna încă înainte de decolarea astronavei. Atunci? Iată că în tonalitatea gravă a rumorii începeau să se distingă tendințe spre registrul acut. Apoi citeva explozii sonore de mare intensitate, străbătute de sunete prelungi ca niște fluierături. Dar nu erau simple descărcări de inducție, ci pachete de descărcări produse simultan.

Comandantul convocă Consiliul pentru avarii. După o scurtă consfățuire de zece minute, căzură de acord să aterizeze cu forțe proprii. Cînd astronava pătrunse în limitele Sistemului solar nimeni nu se mai îndoaia că sunetele ciudate, gîlgăite, care făceau să vibreze membranele microfoanelor proveneau de la o voce omenească, ușor răgușită. Dar textul era imposibil de descifrat. Teoreticianul principal susținea că se puteau totuși desluși cuvîntele ca „metri“, „minute“, „formă“. Să se fi transmis o informație științifică?

Enigma rămînea enigmă, iar rumoarea căpăta intensități de uragan.

În clipa în care aterizară fură copleșiți de o adevărată avalanșă de sunete eterogene. Dar de jur împrejur pustiu, nici țipenie de om.

Fie ce-o fi! Astronauții se îndreptară spre o clădire ce semăna cu o imensă druză de cuarț. Mugetul creștea, creștea, creștea — și se întrerupse brusc.

Un puhoi de oameni cu hainele în neorinduală ieși în întîmpinarea astronautilor, înconjurîndu-i, apucîndu-i de umeri și scuturîndu-i zdravăn. Rideau în hohote și scoteau vorbe fără șir.

Astronauții se luminară la față: în sfîrșit, fuseseră recunoscuți! Oamenii îi întîmpinau, îi felicitau! Dar ce tot rîcneau cu atîta înflăcărare?

Unul, roșu la față și cu părul vilvoi, se desprinsese din gloată și-l înșfăcă pe comandant de piept:

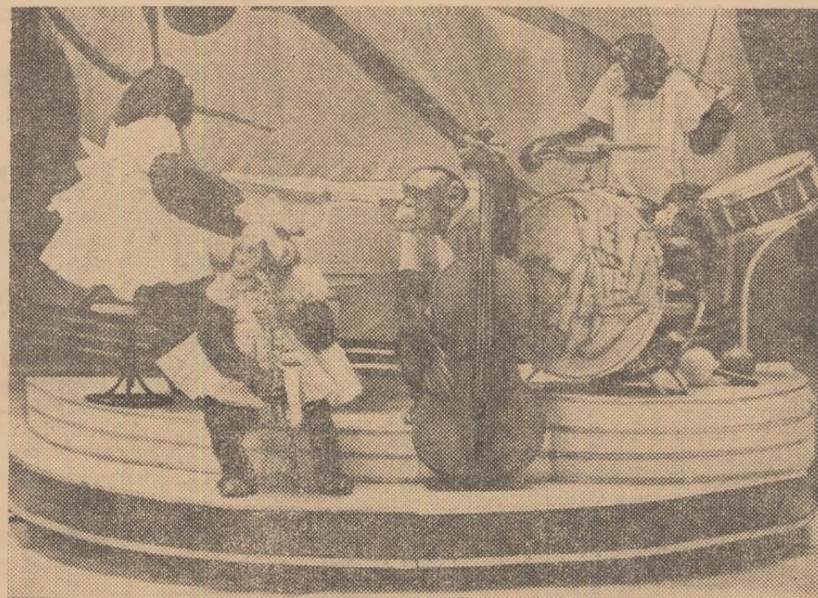
— Nu ți-am spus? Parcă tripedele astea jalnice știu ce-i aia joc de înaltă clasă?! Și ce-i dacă au un picior în plus? Halal „perle ale Universului“! Halal „maestri ai driblingului“, „magicieni ai balonului din nebuloasa Crabului“! 8:0, ăsta scor! Mă doare-n cot de al treilea picior al lor! Le-am servit o lecție, s-o țină minte!

Comandantul Iașin se apucă cu mîinile de cap și se prăbuși pe iarbă:

— Rușine mie! se tingui el. Să nu-mi dau seama de la bun început, tocmai eu, descendent al marelui portar! Mă rușinez și te salut, Pămînt iubit, leagăn al fotbalului!

E. Foghel

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

Un jazz original